

Opiskelun vaikutus oikeuteen saada työttömyysetuutta

Sisällys

3 OPISKELUN VAIKUTUS OIKEUTEEN SAADA TYÖTTÖMYYSETUUTTA.....	3
3.1 Opintojen aloittamisesta.....	3
3.2 Päätoimisena pidettävät opinnot.....	4
3.2.1 Tutkintoon johtavat korkeakouluopinnot.....	5
3.2.2 Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiset opinnot.....	7
3.2.3 Lukio-opinnot ja aikuisten perusopetuksen opinnot.....	8
3.2.4 Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus.....	10
3.2.5 Opinnot avoimessa korkeakoulussa.....	10
3.2.6 Jatkotutkinto-opinnot yliopistossa.....	14
3.2.7 Ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opinnot.....	15
3.2.8 Opinnot kansanopistossa ja liikunnan koulutuskeskuksissa.....	15
3.2.9 Muut ammatillisia valmiuksia antavat kokoaikaiset opinnot.....	16
3.3 Opiskelua koskevat poikkeukset.....	17
3.3.1 Opintojen pitäminen sivutoimisena työhistorian tai yritystoiminnan perusteella.....	17
3.3.2 Työsuhteen aikana aloitetut opinnot.....	18
3.3.3 Jaksotettu koulutus.....	20
3.3.4 Työnantajan tarjoama koulutus ja muutosturvakoulutus.....	20
3.3.5 Opinnot, jotka ovat osa työllistymistä edistävää palvelua.....	21
3.4. Lyhytkestoisten opintojen vaikutus oikeuteen saada työttömyysetuutta.....	21
3.4.1 TTL 2 luvun 10 b §:n ensisijaisuus.....	22
3.4.2 Opintojen kesto ja opintokokonaisuus.....	23
3.4.3 Jaksotetut opinnot.....	24
3.4.4 Edellytys ammatillisten valmiuksien antamisesta tai yritystoiminnan tukemisesta.....	25
3.4.5 Aiemmin harjoitetut opinnot.....	26
3.4.6 Mahdollisuus uuteen lyhytkestoiseen opiskeluun.....	26
3.4.7 Opinnot kesken kuuden kuukauden määräajan päättyessä.....	27
3.5. Opintojen päättyminen.....	28
3.5.1 Opinnoista valmistuminen.....	28
3.5.2 Oppilaitoksesta eroaminen tai opinto-oikeudesta luopuminen yliopistossa.....	29
3.5.3 Opiskeluoikeuden menettäminen tai sen peruuttaminen.....	31
3.5.4 Ammatillisen osatutkinnon suorittaminen ja ammatillisen osaamisen hankkiminen.....	32
3.5.5 Työvoimakoulutuksen päättyminen.....	32

3.5.6 Näytöillä suoritettavan koulutuksen päättyminen	33
3.5.7 Vähintään vuoden keskeytyneenä olleet opinnot.....	33
3.5.8 Lukio-opintojen päättyminen	34
3.6. Oppisopimus ammatillisessa koulutuksessa	37
3.6.1 Oppisopimussuhteessa olevan lomauttaminen ja lomautukseen rinnastettava syy	38
3.6.2 Oppisopimuksen tilapäinen keskeyttäminen	39
3.6.3 Oppisopimuksen purkaminen	39
3.7. Selvitettävät opinnot ja toimivalta opiskelua koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen.....	40
3.7.1 Opinnot, joista työnhakijan tulee ilmoittaa ja joista annetaan työvoimapolitiittinen lausunto	40
3.7.2 Toimivalta opiskelua koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen	41

3 OPISKELUN VAIKUTUS OIKEUTEEN SAADA TYÖTTÖ- MYYSETUUTTA

Opiskelun vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta säädetään TTL 2 luvun 10, 10 a, 10 b ja 11 §:ssä. Päätoimisella opiskelijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen. Rajoitus koskee myös päätoimisen opiskelun lomajaksoja.

Työvoimakoulutuksesta säädetään järjestämislain 7 luvussa ja muutosturvakoulutuksesta järjestämislain 8 luvussa. Omaehtoisen opiskelun tukemisesta työttömyysetuudella säädetään järjestämislain 9 luvussa ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain (681/2023) 28–31 §:ssä.

Viimeistään 31.12.2022 alkaneisiin opintoihin sovelletaan aiemmin voimassa olleita työttömyysturvalain säännöksiä opiskelusta. 1.1.2023 ja sen jälkeen alkaviin opintoihin sovelletaan 1.1.2023 voimaan tulleita säännöksiä.

TTL 2 luvun 10 a §:n 2 momenttia (työsuhteen aikana aloitetut opinnot, ks. kappale 3.3.2) sovelletaan kuitenkin, jos työnhakijan työttömyys on alkanut 1.1.2023 tai sen jälkeen.

3.1 Opintojen aloittamisesta

Työnhakijan ottaessa opiskelupaikan vastaan, mutta ilmoittautuessa välittömästi poissaolevaksi, hänen ei katsota aloittaneen opintoja, eikä häntä valitusasteiden vakiintuneen tulkinnan mukaan voida pitää päätoimisena opiskelijana. Työnhakijaa ei pidetä opiskelijana myöskään silloin, jos hän ilmoittaa, ettei hän ota opiskelupaikkaa vastaan. Työnhakijaa pidetään opiskelijana ja opinnot katsotaan aloitetuksi, jos työnhakija on ottanut opiskelupaikan vastaan ja on ilmoittautunut läsnä olevaksi, vaikka hänellä ei olisikaan (vielä) opintosuorituksia.

Jos työnhakija otetaan opiskelijaksi oppilaitokseen pelkästään näyttöön (tai vast.) osallistumista varten, hänen ei katsota aloittaneen opintoja edellä tarkoitettulla tavalla. Pelkästään näyttöön (tai vast.) osallistuminen ei vaikuta oikeuteen saada työttömyysetuutta.

Yliopistossa suoritettavaan tutkintoon johtavien opintojen katsotaan syyslukukauden osalta alkavan syyskuun ensimmäisenä päivänä. Tästä lähtökohtana olevasta oletuksesta voidaan poiketa esimerkiksi työnhakijalta saatavien luotettavana pidettävien tietojen perusteella. Tarkoituksena on, että opinnot katsottaisiin alkaneeksi ajankohdasta, jona ne on tosiasiallisesti aloitettu.

Jos työnhakija on koulutusta vaille oleva alle 25-vuotias nuori, hän voi menettää oikeuden työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen TTL 2 luvun 13 §:n perusteella, jos hän ei ota opiskelupaikkaa vastaan tai jättää opinnot aloittamatta.

Jos työnhakija ei ole (vielä) aloittanut opintoja, ei tehdä selvityspyyntöä eikä anneta lausuntoa. Huom. jos työnhakija kuitenkin on alle 25-vuotias koulutusta vailla oleva nuori, tulee yleensä tehdä selvityspyyntö opiskelupaikasta kieltäytymisestä tai opintojen aloittamatta jättämisestä.

Kun työnhakijan katsotaan aloittaneen opinnot, tai kun hän ilmoittaa opintojen alkamisesta, työnhakijalta tulisi kysyä, mistä opinnoista on kysymys. Opintojen tutkintotavoitteisuudesta, laajuudesta, kestosta yms. riippuen työvoimaviranomainen antaa joko itse lausunnon työnhakijan opinnoista, tai tekee selvityspyynnön työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi. Sitä, mistä opinnoista tehdään lausunto ja mistä opinnoista selvityspyyntö, kerrotaan yksityiskohtaisesti tämän jakson seuraavissa luvuissa ja kappaleissa.

3.2 Päätoimisena pidettävät opinnot

Päätoimisena pidettävistä opinnoista säädetään tyhjentävästi TTL 2 luvun 10 §:ssä.

Päätoimisina pidetään:

1. opintoja, joiden tavoitteena on ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen;
2. opintoja, joiden tavoitteena on yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen;
3. ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisia opintoja, joiden tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen;
4. lukio-opintoja, joiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 150 opintopistettä; sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätoimisiksi;
5. opintoja, joiden tavoitteena on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020) tarkoitetun koulutuksen suorittaminen;
6. perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä tarkoitetun aikuisten perusopetuksen opintoja, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa;
7. avoimessa yliopistossa ja avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavia opintoja, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yli kolme kuukautta ja laajuus keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti;
8. opintoja, joiden tavoitteena on yliopistossa suoritettavan jatkotutkinnon suorittaminen ja joiden opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti;
9. ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisia opintoja, joiden tavoitteena on ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen ja joiden henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti;

10. vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitetussa kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa tapahtuvaa koulutusta, jonka opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 5 opintopistettä opiskelukuukautta kohti tai 25 opetustuntia viikossa;
11. muita kuin 1–10 kohdassa tarkoitettuja ammatillisia valmiuksia antavia keskimäärin vähintään neljänä päivänä kalenteriviikossa järjestettäviä kokonaisopintoja.

Huomioithan, että opintojen pää- ja sivutoimisuuden arviointikriteerit ovat hierarkkisia: jos lainkohdan ehto 1 ei täyty, siirry kohtaan 2, jos ehto 2 ei täyty siirry kohtaan 3 jne.

Esim. jos työnhakija aloittaa ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot, ehto 1 täyttyy, eikä tällöin ole tarpeen arvioida opintopistemääriä tai tuntimääriä. Tällöin opinnot ovat päätoimiset. Merkitystä ei myöskään ole sillä, miten ja mihin vuorokaudenaikaan opinnot suoritetaan.

3.2.1 Tutkintoon johtavat korkeakouluopinnot

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan päätoimisinana pidetään opintoja, joiden tavoitteena on ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen. Lisäksi saman momentin 2 kohdan mukaan päätoimisinana pidetään opintoja, joiden tavoitteena on yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen.

Jos opintoja ei pidetä päätoimisenä opiskeluna tässä tarkoitetun tutkintotavoitteisuuden takia, on arvioitava, pidetäänkö opintoja päätoimisinana TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan laajuuden perusteella.

Yliopistotutkintoon johtavien väyläopintojen ja ammattikorkeakoulututkintoon johtavien polkuopintojen päätoimisuutta arvioidaan avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavan kokonaisuuden osalta niiden opintosuunnitelman mukaisen laajuuden perusteella. Opintojen päätoimisuutta arvioidaan tutkintotavoitteisuuden perusteella vasta siitä ajankohdasta lukien, kun henkilöllä on oikeus suorittaa tutkinto.

Opinnot ammattikorkeakoulussa

Ammattikorkeakoulussa voidaan suorittaa ammattikorkeakoulututkintoja sekä ylempiä ammattikorkeakoulututkintoja.

Ammattikorkeakoulututkinnon suorittamiseen tähtäävien opintojen osalta ratkaisevaa on ainoastaan opiskeluaste ja opiskelun tutkintotavoitteisuus. Opintojen laajuus, sitovuus, suoritussajankohta tai suoritustapa eivät vaikuta päätoimisuuden arviointiin. Ammattikorkeakoulututkintoon tähtääviä opintoja on siten pidettävä päätoimisinana, vaikka henkilö voisi esimerkiksi lukea aiempia opintoja hyväkseen siten, että suoritettavien opintojen laajuus jää hyvin vähäiseksi.

Päätoimisuuden arvioinnin kannalta merkitystä ei ole myöskään sillä, että opinnot on voitu järjestää siten, että ne on mahdollista suorittaa työn ohessa. Samoin ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen ilta-, etä-, verkko- tai monimuoto-opiskeluna on lähtökohtaisesti aina päätoimista opiskelua. Myöskään sillä ei ole merkitystä, että ylempi ammattikorkeakoulututkinto on yleensä käytännössä järjestetty siten, että se voidaan suorittaa työn ohessa.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot, voidaan työnhakijalle antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Perusteluihin voi kirjata esim. ”Työnhakija on aloittanut ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot (sosionomi) X-ammattikorkeakoulussa 1.9.2024 alkaen”.

Jos opinnot ovat kesken ja opinnot on aloitettu työsuhteen aikana ja opintojen muodostaman kokonaisuuden kesto tai opintojen jäljellä oleva kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta, tulisi selvittää T007-lausunnon mahdollisuus.

Jos työnhakijalla ei ole lainkaan opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, työnhakijalle voidaan antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Lisäksi on hyvä mainita, ettei työnhakijalla ole opintojen aikaista työhistoriaa/yritystoimintaa. Perusteluihin voi kirjata esim. ”Keskeneräiset ammattikorkeakoulututkintoon johtavat opinnot (sosionomi) X-ammattikorkeakoulussa. Työnhakijalla ei ole opintojen aikaista työhistoriaa”.

Jos T007-lausunto ei ole mahdollinen ja työnhakijalla on vähänkin opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työnhakijalle työvoimapoliittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.

Opinnot yliopistossa

Yliopistojen tutkinnot ovat yleensä kaksiporiaisia: opiskelijat suorittavat ensin alemman korkeakoulututkinnon ja jatkavat sen jälkeen ylempään korkeakoulututkintoon. Alempaa korkeakoulututkintoa kutsutaan yleensä kandidaatin tutkinnoksi ja ylempää korkeakoulututkintoa maisterin tutkinnoksi. Pääsääntöisesti opiskelijat valitaan suorittamaan sekä alempaa että ylempää korkeakoulututkintoa. Yliopisto voi kuitenkin ottaa opiskelijan suorittamaan myös pelkkää alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa.

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 2 kohdassa tarkoitettuja aina päätoimisena opiskeluna pidettäviä tutkintoja ovat yliopistolain (558/2009) mukaiset yliopistoissa suoritettavat ylempi ja alempi korkeakoulututkinto.

Yliopistolain 1 §:ssä luetellaan Suomen yliopistot. Yliopistoihin rinnastettavista oppilaitoksista on säädetty valtioneuvoston asetuksessa korkeakoulututkintojen järjestelmästä (464/1998). Sen 2 §:n 2 momentin mukaan yliopistoihin luetaan myös puolustusministeriön hallinnonalaan kuuluva Maanpuolustuskorkeakoulu.

Korkeakoulututkintoon tähtäävien opintojen osalta ratkaisevaa on ainoastaan koulutusaste ja opiskelun tutkintotavoitteisuus. Opintojen laajuus, sitovuus, suoritusajankohta tai suoritus-tapa eivät vaikuta päätoimisuuden arviointiin. Korkeakoulututkintoon tähtääviä opintoja on si-ten pidettävä päätoimisina, vaikka henkilö voisi esimerkiksi lukea aiempia opintoja hyväkseen siten, että suoritettavien opintojen laajuus jää hyvin vähäiseksi. Päätoimisuuden arvioinnin kannalta merkitystä ei myöskään ole sillä, että opinnot on voitu järjestää siten, että ne on mah-dollista suorittaa työn ohessa. Samoin korkeakoulututkinnon suorittaminen ilta-, etä-, verkko-tai monimuoto-opiskeluna on lähtökohtaisesti aina päätoimista opiskelua.

Ulkomaisessa yliopistossa tai korkeakoulussa suoritettavia korkeakoulututkintoon tähtääviä opintoja arvioidaan vastaavalla tavalla.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa yliopistossa alempaan tai ylempään korkeakoulututkin-toon johtavat opinnot, voidaan työnhakijalle antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Perus-teluihin voi kirjata esim. ”Työnhakija on aloittanut filosofian maisterin tutkintoon johtavat opin-not X yliopistossa 1.9.2024 alkaen”.

Jos opinnot ovat kesken ja opinnot on aloitettu työsuhteen aikana ja opintojen muodostaman kokonaisuuden kesto tai opintojen jäljellä oleva kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta, tulisi selvittää T007-lausunnon mahdollisuus.

Jos työnhakijalla ei ole lainkaan opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, työnhakijalle voidaan antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Lisäksi on hyvä mainita, ettei työnhakijalla ole opintojen aikaista työhistoriaa/yritystoimintaa. Perusteluihin voi kirjata esim. ”Keskeneräiset maisterin tutkintoon johtavat opinnot (sosionomi) X yliopistossa. Työnhakijalla ei ole opintojen aikaista työhistoriaa”.

Jos T007-lausunto ei ole mahdollinen ja työnhakijalla on vähänkin opintojen aikaista työhisto-riaa tai yritystoimintaa, tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työnhakijalle työvoimapolitiittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttö-myysetuuteen.

3.2.2 Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaiset opinnot

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 3 kohdan mukaan päätoimisina pidetään ammatillisesta koulu-tuksesta annetun lain (531/2017) mukaisia opintoja, joiden tavoitteena on ammatillisen perus-tutkinnon tai tutkinnon osan tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suo-rittaminen. Tutkinnot suoritetaan osoittamalla osaaminen näytössä.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa ammatilliseen perustutkintoon tai tutkinnon osaan, tai it-senäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittamiseen johtavat opinnot, voidaan työn-hakijalle antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Perusteluihin voi kirjata esim. ”Työnhakija on

aloittanut ammatilliseen perustutkintoon johtavat opinnot (ajoneuvoalan perustutkinto) X-ammattikoulussa 1.9.2024 alkaen".

Jos opinnot ovat kesken ja opinnot on aloitettu työsuhteen aikana ja opintojen muodostaman kokonaisuuden kesto tai opintojen jäljellä oleva kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta, tulisi selvittää T007-lausunnon mahdollisuus.

Jos työnhakijalla ei ole lainkaan opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, työnhakijalle voidaan antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Lisäksi on hyvä mainita, ettei työnhakijalla ole opintojen aikaista työhistoriaa/yritystoimintaa. Perusteluihin voi kirjata esim. "Keskeneräiset ammatilliseen perustutkintoon johtavat opinnot (ajoneuvoalan perustutkinto) X-ammattikoulussa. Työnhakijalla ei ole opintojen aikaista työhistoriaa".

Jos T007-lausunto ei ole mahdollinen ja työnhakijalla on vähänkin opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työnhakijalle työvoimapoliittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.

3.2.3 Lukio-opinnot ja aikuisten perusopetuksen opinnot

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan lukio-opintoja pidetään päätoimisina, kun niiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 150 opintopistettä. Sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätoimisiksi.

Aikuisille tarkoitetussa opetuksessa (aikuislukio-opinnot) oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Koska nuorille järjestetyn lukiokoulutuksen vähimmäislaajuus on 150 opintopistettä, nämä lukio-opinnot ovat aina päätoimisia niiden suoritusajankohdasta tai -tavasta riippumatta. Siten myös etä- tai verkkolukiossa suoritettavat lukio-opinnot, joiden laajuus on vähintään 150 opintopistettä, ovat lähtökohtaisesti päätoimisia.

Koska aikuislukio-opintojen laajuus on alle 150 opintopistettä, opinnot ovat pääsääntöisesti sivutoimisia. Opintojen suoritusajalla tai -tavalla ei ole merkitystä. TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohdan mukaan sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot katsotaan kuitenkin aina päätoimisiksi. Lukio-opintojen laajuudella ei tällöin ole merkitystä päätoimisuuden arvioinnin kannalta. Siten myös sisäoppilaitoksessa järjestettävät aikuislukio-opinnot ovat päätoimisia. Sisäoppilaitoksia ovat esimerkiksi kansanopistot, joista kuudessa järjestetään lukio-opintoja.

Pelkästään se, että opintojen suorituspaikka on aikuislukio, ei siten tee opinnoista sivutoimisia. Jos lukiossa suoritetaan muita kuin yleissivistäviä opintoja, niiden päätoimisuus voi tulla arvioitavaksi TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 11 kohdassa tarkoitetun laajuuden perusteella.

Perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä tarkoitettuja aikuisten perusopetuksen opintoja, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa, pidetään päätoimisina opintoina TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 6 kohdan perusteella.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa lukio-opinnot, joiden oppimäärän mukainen laajuus on vähintään 150 op, sisäoppilaitoksessa järjestetyt lukio-opinnot tai aikuisten perusopetuksen opinnot, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa, voidaan työnhakijalle antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin tulisi kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Perusteluihin voi kirjata esim. ”Työnhakija on aloittanut lukio-opinnot (opintojen laajuus 150 op) X-lukiossa 1.9.2024 alkaen”.

Muista lukio- ja peruskouluopinnoista tulee tehdä selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi. Ainoastaan työttömyysturvan vastuualueella on toimivalta antaa lausunto esimerkiksi aikuislukio-opintojen sivutoimisuudesta.

Jos opinnot ovat kesken ja opinnot on aloitettu työsuhteen aikana ja opintojen muodostaman kokonaisuuden kesto tai opintojen jäljellä oleva kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta, tulisi selvittää T007-lausunnon mahdollisuus.

Jos T007-lausunto ei ole mahdollinen ja työnhakijalla on vähänkin opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työnhakijalle työvoimapolitiittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.

Siirtyminen nuorille tarkoitetusta lukiosta aikuislukioon

Vaikka aikuislukio-opinnot ovat lähtökohtaisesti sivutoimisia, oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että henkilön siirtyessä suoraan nuorille tarkoitetusta lukiosta aikuislukioon tai etälukioon, hänen katsotaan jatkavan aiemmin aloittamiaan päätoimisia opintoja. Tällöin henkilön katsotaan olevan päätoiminen opiskelija myös aikuislukio-opintojen aikana.

Henkilön ei katsota jatkavan aiemmin aloittamiaan päätoimisia opintoja ainakaan siinä tapauksessa, että päivälukiosta aikuislukioon siirtymisen välissä on vähintään kuusi kuukautta ja henkilö on väliaikana ollut työmarkkinoilla. Henkilö on työmarkkinoilla ollessaan työttömänä työnhakijana työvoimaviranomaisessa, työllistymistä edistävässä palvelussa, kokoaika-työssä, osa-aikatyössä ja samanaikaisesti työnhakijana työvoimaviranomaisessa tai työllistytessään yrittäjänä tai omassa työssä. Sen sijaan hakijan muu mahdollinen toiminta (esimerkiksi varusmies- tai siviilipalveluksen suorittaminen tai äitiysloma) päivälukiosta aikuislukioon siirtymisen välillä ei vaikuta asian arviointiin, vaan henkilön on tässä tilanteessa katsottava jatkavan aiemmin aloittamiaan päätoimisia opintoja.

Jos henkilö on peruskoulun päätyttyä siirtynyt opiskelemaan aikuislukio-opintoja, kyse ei ole samojen opintojen jatkamisesta opintojen välisen ajan pituudesta riippumatta. Tällaisessa tilanteessa aikuislukio-opintoja voidaan pääsääntöisesti pitää sivutoimisena opiskeluna.

Kaikista aikuislukio-opinnoista (muista kuin sisäoppilaitoksessa suoritettavista) tehdään aina selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi. Työttömyysturvan vastuualue antaa lausunnon aikuislukio-opintojen sivutoimisuudesta tai päätoimisuudesta ja tutkii siis myös sen, onko kysymys suorasta siirtymisestä nuorten lukiosta aikuislukioon.

3.2.4 Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 5 kohdan mukaan päätoimisinä opintoina pidetään tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020) tarkoitetun koulutuksen suorittamista. Tällä tarkoitetaan niin sanottua TUVA-koulutusta.

TUVA-koulutuksessa on kyse perusopetuksen jälkeiseen tutkintotavoitteeseen koulutukseen ohjaavasta ja valmentavasta koulutuksesta. Siinä yhdistyvät aiemmat perusopetuksen lisäopetus, lukioon valmistava koulutus (LUVA) ja tutkintokoulutukseen valmentava koulutus (VALMA).

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen, voidaan työnhakijalle antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Perusteluihin voi kirjata esim. ”Työnhakija on aloittanut tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen oppilaitoksessa X 1.9.2024 alkaen”.

Jos opinnot ovat kesken ja opinnot on aloitettu työsuhteen aikana ja opintojen muodostaman kokonaisuuden kesto tai opintojen jäljellä oleva kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta, tulisi selvittää T007-lausunnon mahdollisuus.

Jos työnhakijalla ei ole lainkaan opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, työnhakijalle voidaan antaa lausunto T011. Lausunnon perusteluihin kannattaa kirjata mistä opinnoista on kyse, oppilaitos ja milloin opinnot ovat alkaneet. Lisäksi on hyvä mainita, ettei työnhakijalla ole opintojen aikaista työhistoriaa/yritystoimintaa. Perusteluihin voi kirjata esim. ”Keskenkäynteiset tutkintokoulutukseen valmentava koulutus oppilaitoksessa X. Työnhakijalla ei ole opintojen aikaista työhistoriaa”.

Jos T007-lausunto ei ole mahdollinen ja työnhakijalla on vähänkin opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työnhakijalle työvoimapolitiittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.

3.2.5 Opinnot avoimessa korkeakoulussa

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohdan mukaan päätoimisinä pidetään avoimessa yliopistossa ja avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavia opintoja, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yli kolme kuukautta ja laajuus keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti.

Säännös koskee vain yliopistossa ja ammattikorkeakoulussa tapahtuvaa avointa opetusta. Kesäyliopistot eivät ole yliopistoja, vaan niistä säädetään vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998). Kesäyliopistossa järjestettävien opintojen osalta sovelletaan TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 11 kohtaa, jota käsitellään jäljempänä kappaleessa 3.2.9.

Opintojen kesto arvioidaan opintosuunnitelmaan merkityn keston perusteella. Opintosuunnitelmalla tarkoitetaan sitä suunnitelmaa, jota opiskelija omissa opinnoissaan noudattaa. Jos henkilölle on laadittu henkilökohtainen opintosuunnitelma, käytetään sitä opintojen kesto arvioitaessa. Lähtökohtaisesti opintojen kesto voidaan kuitenkin arvioida työnhakijan ilmoittamien tietojen perusteella. Työnhakijan opinto-oikeuden pituudella ei ole merkitystä kyseistä säännöstä sovellettaessa. Opinto-oikeus avoimeen yliopistoon tai avoimeen korkeakouluun voidaan myöntää esimerkiksi koko lukukaudelle tai –vuodelle.

Jos opintojen kesto on opintosuunnitelman mukaan yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yli kolme kuukautta, arvioidaan opintojen päätoimisuus niiden laajuuden perusteella opintojen alusta lukien. Tämä tarkoittaa sitä, että arvioinnissa huomioidaan opintojen opintosuunnitelman mukainen kokonaislaajuus opintojen alkamisesta niiden päättymiseen. Yli kolme kuukautta kestävien opintojen osalta opinnot ovat päätoimisia, jos niiden opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti.

Jos henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi kesken opintojaan, opintojen kesto ja laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon opinnot kokonaisuudessaan niiden alkamisesta lukien.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa opinnot avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa, tarkistetaan ensin mahdollisuus lyhytkestoiseen opiskeluun. Jos opintojen kesto on enintään 6 kk ja muutkin lyhytkestoisia opintoja koskevat edellytykset ovat kunnossa, voidaan antaa lausunto T007. Jos lyhytkestoisten opintojen kesto on enintään 3 kk, annetaan lausunto T008. Lyhytkestoista opinnoista kerrotaan tarkemmin luvussa 3.4.

Jos lyhytkestoisten opintojen säännöstä ei voi soveltaa, tarkistetaan, onko opintojen kesto enintään 3 kk. Jos on, opinnot voidaan katsoa sivutoimisiksi kestopensa (max 3 kk) perusteella, ja työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon. Ks. lisätietoja kohdasta ”Enintään kolme kuukautta kestävät opinnot avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa”.

Jos opintojen kesto on enemmän kuin 3 kk ja jos lyhytkestoisten opintojen säännöstä ei voi soveltaa, tarkistetaan opintojen laajuus. Jos avoimen korkeakoulun opintojen kokonaislaajuus on vähemmän kuin 5 op, työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon opintojen sivutoimisuudesta. Huom! Kyseessä on sananmukaisesti kokonaislaajuus, eikä esim. opintojen keskimääräinen laajuus opintojen aikana. Ks. lisätietoja ja esimerkit kappaleessa 3.7.2.

Muissa tilanteissa, eli jos opintojen kokonaislaajuus on 5 op tai enemmän, opintojen kesto on enemmän kuin 3 kk ja jos lyhytkestoisten opintojen säännöstä ei voi soveltaa, opinnoista avoimessa korkeakoulussa tehdään selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi.

Enintään kolme kuukautta kestävät opinnot avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohta tarkoittaa sitä, että työnhakija voi suorittaa avoimessa ammattikorkeakoulussa ja avoimessa yliopistossa opintoja, joiden kesto on opintosuunnitelman mukaan yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yhteensä enintään kolme kuukautta ilman, että opinnoilla on vaikutusta hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta. Jos opintojen kesto on

yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna yhteensä enintään kolme kuukautta, opintoja pidetään sivutoimisinä niiden laajuudesta riippumatta.

Jos työnhakija opiskelee useita toisistaan erillisiä enintään kolme kuukautta kestäviä opintoja avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa, opintojen kesto ei tule laskea yhteen. Opintojen erillisuus tai opintojen muodostama kokonaisuus tarkastellaan ja arvioidaan tapauskohtaisesti.

Työnhakija voi suorittaa enintään kolmen kuukauden mittaisia opintojaksoja avoimessa korkeakoulussa useamman kerran menettämättä oikeuttaan työttömyysetuuteen.

Työnhakijan aloittamiin enintään kolme kuukautta kestäviin opintoihin avoimessa korkeakoulussa sovelletaan ensisijaisesti TTL 2 luvun 10 b §:ää (lyhytkestoiset opinnot). Mikäli TTL 2 luvun 10 b §:ää ei voida soveltaa, pidetään enintään kolme kuukautta kestäviä opintoja avoimessa korkeakoulussa sivutoimisinä (ei lyhytkestoisinä) TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohdan perusteella. Opintoja pidetään tällöin sivutoimisinä niiden keston (enintään kolme kuukautta) perusteella, eikä opintojen opintopisteinä määritellyllä laajuudella ole merkitystä.

Jos alun perin kolmen kuukauden pituiset opinnot ovat kesken kolmen kuukauden päättyessä, arvioidaan opintojen päätoimisuus opintojen laajuuden perusteella. Opintojen laajuutta arvioidaessa otetaan huomioon opinnot kokonaisuudessaan niiden alkamisesta lukien. Ratkaisu opintojen pää- ja sivutoimisuudesta koskee kuitenkin lähtökohtaisesti vain kolmen kuukauden jälkeistä aikaa. Opintojen viivästymisen syyllä ei ole merkitystä. Jos kyseessä olevaa säännöstä on sovellettu virheellisten tietojen perusteella, ratkaisu tehdään kuitenkin takautuvasti opintojen alkamisesta lukien.

Säännöstä enintään kolme kuukautta kestävien opintojen vaikutuksesta työttömyysetuusoikeuteen ei sovelleta, jos on ilmeistä, että työnhakija pyrkii työttömyysetuutta saadakseen jatkamaan opintokokonaisuuksia tarkoituksellisesti kolmea kuukautta lyhyemmiksi jaksoiksi. Kyseisissä tilanteissa opintojen päätoimisuus arvioidaan opintojen laajuuden perusteella ensimmäisen opintojakson alkamisesta lukien.

Jos työnhakijan opinnot keskeytyvät kokonaan, voidaan opintoja käsitellä jaksotettuna koulutuksena. Opintojen keskeytymisen syyllä ei ole merkitystä. Kolmen kuukauden enimmäisaikaa sen sijaan ei pidennetä.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa opinnot, joiden kesto on enintään kolme kuukautta, tarkistetaan ensin T008-lausunnon mahdollisuus. Lyhytkestoisia opintoja käsitellään tarkemmin luvussa 3.4.

Jos mahdollisuutta lyhytkestoisiin opintoihin ei ole, työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon T001 opintojen sivutoimisuudesta. Opintojen opintopistemäärällä tms. ei ole merkitystä, vaan avoimen korkeakoulun opinnot katsotaan sivutoimisiksi pelkästään kestopensa (enintään kolme kuukautta) perusteella. Lausunnon perustelussa todetaan opintojen sivutoimisuus ja sen peruste. Esim. ”Työnhakija opiskelee psykologian peruskurssin Tampereen yliopiston avoimessa yliopistossa 1.4.-31.5.2025. Opiskelu on sivutoimista, koska opintojen kesto on enintään kolme kuukautta (TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohta)”.

Opintokokonaisuus avoimen yliopiston tai avoimen ammattikorkeakoulun opinnoissa

Opintokokonaisuutta ei ole määritelty lainsäädännössä tai muutoinkaan tyhjentävästi. Opintokokonaisuudella tarkoitetaan sitä opintojen kokonaisuutta, joka henkilön on tarkoitus opintosuunnitelman mukaan opiskella. Jos suunnitelmaa ei ole, opintokokonaisuus ratkaistaan henkilön oman ilmoituksen perusteella. Henkilö antaa siten ilmoituksen siitä, mitä opintojen kokonaisuutta on tarkoitus opiskella. Opintokokonaisuudesta, joka henkilön on tarkoitus opiskella, voidaan myös sopia työllistymissuunnitelmassa, jolloin tämä voi muodostaa opintokokonaisuuden ja selkeyttää tilannetta opintokokonaisuuden kannalta.

Opintokokonaisuuteen, joka suoritetaan avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa ei voi kuulua opintoja/opiskelua, joka suoritetaan jossakin muussa oppilaitoksessa, ellei näihin muualla suoritettaviin opintoihin ilmoittauduta avoimen yliopiston tai avoimen ammattikorkeakoulun kautta niin, että opetus vain järjestetään muussa oppilaitoksessa, mutta kyseessä on silti opintosuoritus avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa.

Jos opiskelija lisää opintoja aikaisempaan opintosuunnitelman mukaiseen opintokokonaisuuteen ennen alkamista tai tämän aikana, niin kyseessä voi olla sama opintokokonaisuus myös lisättyjen opintojen osalta. Lisätyt opinnot voivat myös olla oma opintokokonaisuutensa ja tämä tulee ratkaista tapauskohtaisesti. Jos opiskelija aloittaa aikaisemmasta opintosuunnitelman mukaisesta opintokokonaisuudesta erilliset opinnot, kyseessä on pääsääntöisesti eri opintokokonaisuudet.

Esimerkki: Opintosuunnitelman mukaan työnhakija opiskelee oikeustieteen opintoja avoimessa yliopistossa 10.2.–4.5.2025. Opintoihin kuuluu esineoikeus, immateriaalioikeus sekä oikeusteoria. Opinnot muodostavat yhden opintokokonaisuuden.

Esimerkki: Opintosuunnitelman mukaan työnhakija opiskelee oikeustieteen opintoja avoimessa yliopistossa 10.2.–4.5.2025. (esineoikeus, immateriaalioikeus sekä oikeusteoria), mikä on opintokokonaisuus. Työnhakija ilmoittaa opiskelevansa 31.3.–30.5.2025 avoimessa yliopistossa maantieteen perusopintojen kurssit: maantiede tieteenalana sekä luonnonjärjestelmät maantieteessä. Maantieteen opinnot muodostavat pääsääntöisesti oman opintokokonaisuuden ja ovat siten erillisiä oikeustieteen opintokokonaisuudesta.

Esimerkki: Opintosuunnitelman mukaan työnhakija opiskelee avoimessa yliopistossa kaksi oikeustieteen kurssia, yhden taloustieteen kurssin sekä yhden psykologian kurssin ajalla 10.2.–4.5.2025. Esitetty opintosuunnitelma muodostaa kokonaisuuden, jota pidetään yhtenä opintokokonaisuutena.

Esimerkki: Opintosuunnitelman mukaan työnhakija opiskelee avoimessa yliopistossa kaksi oikeustieteen kurssia 10.2.–4.5.2025. Työnhakija ilmoittaa 31.3. opiskelevansa samassa oppilaitoksessa kaksi maantieteen kurssia 15.4.–15.6.2025, mistä on oma opintosuunnitelma. Lisäksi työnhakija ilmoittaa 2.6. opiskelevansa samassa oppilaitoksessa kaksi psykologian kurssia ajalla 9.6.–31.7.2025, mistä on oma opintosuunnitelma. Riippumatta siitä, että kaikki opinnot menevät saman opinto-oikeuden alle, joka on myönnetty lukuvuodeksi, jokaista opintojaksoa pidetään omana opintokokonaisuutenaan, eli työnhakijalla on kolme erillistä opintokokonaisuutta.

Esimerkin työnhakija voisi myös ilmoittaa lisäävänsä alkuperäiseen opintosuunnitelmaansa maantieteen sekä psykologian kurssit kesken opintosuunnitelman. Tällöin kaikki opiskeltavat

kurssit voisivat myös muodostaa yhden opintokokonaisuuden ja opintokokonaisuus olisi 10.2.–31.7.2025 ja sisältäisi kaikki yllä mainitut kurssit. Pääsääntöisesti esitettyjä tulisi kuitenkin tulkita erillisinä opintokokonaisuuksina erillisistä opintosuunnitelmista johtuen, ellei muuhun arvioon ole aihetta opintosuunnitelman muutoksen tai työnhakijan ilmoituksen perusteella.

Esimerkki: Opintosuunnitelman mukaan työnhakija opiskelee maantieteen perusopinnoista (yhteensä 5 kurssia) kolme kurssia avoimessa yliopistossa 10.2.–9.5.2025. Työnhakija ilmoittaa 31.3. ilmoittautuneensa myös kahdelle muulle kurssille, jotka kuuluvat maantieteen perusopintoihin ja nämä suoritetaan ajalla 10.5.–30.6.2025, ja ne on lisätty opintosuunnitelmaan. Koska kaikissa kurseissa on kysymys maantieteen perusopinnoista ja ne kuuluvat opintosuunnitelmaan pidetään viiden kurssin kokonaisuutta yhtenä opintokokonaisuutena, joka kestää 10.2.–30.6.2025.

Koska opintokokonaisuutta ei ole määritelty tyhjentävästi, työvoimaviranomainen tekee epäselvässä tilanteessa opintosuunnitelman ja muun hakijan selvityksen perusteella harkinnan opintokokonaisuudesta ja siitä mitä opintokokonaisuuteen kuuluu tai ei kuulu yksittäistapauksessa.

3.2.6 Jatkotutkinto-opinnot yliopistossa

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 8 kohdan mukaan päätoimisina pidetään opintoja, joiden tavoitteena on yliopistossa suoritettavan jatkotutkinnon suorittaminen ja joiden opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukuukautta kohti. Jos henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi kesken opintojaan, opintojen laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon opinnot kokonaisuudessaan niiden alkamisesta lukien.

Yliopistossa suoritettavia jatkotutkintoja ovat tohtorin tutkinnot ja lisensiaatin tutkinnot lukuun ottamatta eläinlääketieteen, hammaslääketieteen ja lääketieteen lisensiaatin tutkintoja. Viimeksi mainitut ovat ylempiä korkeakoulututkintoja. Jatkotutkintoja ovat myös erikoislääkäriin, erikoishammaslääkäriin ja erikoiseläinlääkäriin tutkinnot.

Jatkotutkintoa suorittava henkilö saattaa saada kokoaikaiseen työskentelyyn tarkoitettuja apurahoja. Apuraha ei vaikuta suoritettavien opintojen laajuuteen. Tämän vuoksi apurahalla ei ole vaikutusta jatkotutkintoa suorittavan henkilön työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiisiin edellytyksiin eikä asiasta anneta työvoimapolitiista lausuntoa. Tämä tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että aiemmin sivutoimisiksi katsottujen jatkotutkinto-opintojen sivu- tai päätoimisuutta ei selvitetä uudelleen myönnetyn apurahan vuoksi. Jatkotutkintoon myönnettyä apurahaa ei arvioida myöskään työttömyysturvalain omassa työssä työllistymistä koskevien säännösten perusteella. Jos työnhakija kuitenkin ilmoittaa, ettei hän hae apurahakauden aikana kokoaikatyötä, hänen oikeutensa työttömyysetuuteen evätään TTL 2 luvun 1 §:n perusteella.

Ns. post doc-tutkijoiden ja muiden kuin jatkotutkintoon tähtäävien tutkijoiden oikeutta työttömyysetuuteen tulee arvioida TTL:n omassa työssä työllistymistä koskevien säännösten perusteella.

Jos työnhakija ilmoittaa, että hänellä on jatko-opinto-oikeus yliopistossa tai hän on aloittanut tai päättänyt jatko-opinnot (lisensiaatin tai tohtorin koulutukseen tähtäävät opinnot) tai

työnhakijalla on yliopiston jatko-opinnot kesken (esim. tilanteessa, jossa tulee työnhakijaksi työsuhteen päättymisen jälkeen), tulisi selvittää mahdollisuus lyhytkestoisiin opintoihin. Mikäli lyhytkestoiset opinnot eivät sovellu, asiasta tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työvoimapoliittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen. Lääketieteen-, eläinlääketieteen- ja hammaslääketieteen lisensiaatin tutkinnot johtavat ylempään korkeakoulututkintoon ja ne käsitellään sen mukaisesti.

Jos jatkotutkinto-opintojen kokonaislaajuus on vähemmän kuin 5 opintopistettä, työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon opintojen sivutoimisuudesta.

3.2.7 Ammatti- ja erikoisammattitutkinto-opinnot

Ammattitutkinnon ja erikoisammattitutkinnon tai tutkinnon osan suorittamisen päätoimisuutta arvioidaan TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 9 kohdan perusteella. Arvio tehdään henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelmaan merkityn laajuuden perusteella.

Edellä mainittuja opintoja pidetään päätoimisina, jos niiden henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti. Jos henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi kesken opintojaan, opintojen laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon opinnot kokonaisuudessaan niiden alkamisesta lukien.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa ammattitutkintoon tai erikoisammattitutkintoon tai niiden tutkinnon osaan johtavat opinnot, asiasta tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn, jos selvityspyyntöä ei ole vielä tehty. Työttömyysturvan vastuualue antaa työnhakijalle työvoimapoliittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.

Jos opinnot ovat kesken ja opinnot on aloitettu työsuhteen aikana ja opintojen muodostaman kokonaisuuden kesto tai opintojen jäljellä oleva kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta, tulisi selvittää T007-lausunnon mahdollisuus.

Työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon sivutoimisesta opiskelusta, jos opintojen kokonaislaajuus on alle 4,5 osp.

Jos T007-lausunto ei ole mahdollinen ja työnhakijalla on vähänkin opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työnhakijalle työvoimapoliittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.

3.2.8 Opinnot kansanopistossa ja liikunnan koulutuskeskuksissa

Vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) säädetään muun muassa kansanopistossa ja liikunnan koulutuskeskuksessa tapahtuvasta koulutuksesta. TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 10 kohdan mukaan ensin mainitussa laissa tarkoitettua kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa tapahtuvaa koulutusta pidetään päätoimisena, jos sen

opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä opiskelukautta kohti tai 25 opetustuntia viikossa. Jos henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi kesken opintojaan, opintojen laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon opinnot kokonaisuudessaan niiden alkamisesta lukien.

Jos opintojen pää- ja sivutoimisuutta arvioidaan viikoittaisen opetustuntien määrän perusteella, huomioon otetaan opetusohjelman mukainen opetustuntien viikoittainen määrä. Kansanopistojen ja liikunnan koulutuskeskusten kokopäiväinen opetus sisältää vähintään 25 opetustuntia viikossa.

Jos työnhakijan opinnot on merkitty Koski-tietovarantoon opintopisteinä, arvioidaan opintojen päätoimisuus tietovarantoon merkityn opintopistemäärän perusteella. Tiedot merkitään Koski-tietovarantoon pääsääntöisesti vasta koulutuksen päätyttyä, joten arvioitaessa opintojen päätoimisuutta tietovarantoon merkityn opintopistemäärän perusteella on lähtökohtaisesti kyse päätoimisuuden jälkikäteisestä arvioimisesta. Jos kyseiset opinnot on jo aiemmin arvioitu viikoittaisen opetustuntimäärän perusteella, ei samoja opintoja arvioida myöhemmin opintopistemäärän perusteella.

Jos opintojen laajuus on ilmoitettu sekä opintopisteinä että viikoittaisina opetustunteina ja tiedot johtavat erilaiseen lopputulemaan opintojen päätoimisuudesta, asia ratkaistaan työnhakijan eduksi. Tämä perustuu siihen, että opintosuoritukset merkitään Koski-tietovarantoon työnhakijan suostumuksella, eikä työnhakijalla välttämättä ole suostumusta antaessaan tietoa ratkaisun vaikutuksesta työttömyysetuusoikeuteen. Tällä turvataan työnhakijoiden yhdenvertaisuutta.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa tapahtuvan koulutuksen ja kokonaislaajuus on alle 25 tuntia, työvoimaviranomainen voi lausua opintojen sivutoimisuudesta.

3.2.9 Muut ammatillisia valmiuksia antavat kokoaikaiset opinnot

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan päätoimisena opiskeluna pidetään muita kuin 1–10 kohdassa tarkoitettuja ammatillisia valmiuksia antavia keskimäärin vähintään neljänä päivänä kalenteriviikossa järjestettäviä kokoaikaisia opintoja.

Kokoaikaisina pidetään säännöstä sovellettaessa opintoja, joita järjestetään vähintään kuusi tuntia päivässä. Tällä tarkoitetaan sitä, että opintoihin kuuluvan opiskelupäivän kesto on vähintään kuusi tuntia. Kyse ei ole esimerkiksi laajuuden tai muun työmäärän perusteella lasketavasta keskimääräisestä laskennallisesta opiskelupäivän kestosta, vaan siitä, että työnhakijan tulisi osallistua lähiopetukseen, opintoihin kuuluvaan harjoitteluun tai vastaavaan toimintaan vähintään kuuden tunnin ajan päivässä. Itseopiskelu ei ole tässä tarkoitettua toimintaa.

Säännöstä sovelletaan missä tahansa oppilaitoksessa opiskeltaviin opintoihin, joiden pää- ja sivutoimisuutta ei ratkaista TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 1–10 kohdan perusteella.

Kyseisen kohdan perusteella arvioitavia opintoja ovat esimerkiksi yksityisissä oppilaitoksissa järjestettävät opinnot, jotka antavat ammatillisia valmiuksia, mutta kyseessä ei ole TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 1–10 kohdassa tarkoitettujen tutkintojen, tutkinnon osien tai opintojen suorittaminen.

Tämän kohdan perusteella arvioitavia opintoja ovat myös kesäyliopistossa järjestettävät opinnot ja sellaiset korkeakoulussa suoritettavat opinnot, jotka eivät ole tutkintotavoitteisia TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan mukaisesti, joiden tavoitteena ei ole yliopistossa suoritettavan jatkotutkinnon suorittaminen, tai joissa ei ole kysymys avoimessa yliopistossa tai avoimessa ammattikorkeakoulussa suoritettavista opinnoista.

Jos kyseessä on TTL 2 luvun 10 §:n 2 mom. 11 kohdan mukaiset opinnot, jotka kestävät enintään kolme päivää, tai jos opiskelupäiviä (lähi-/etäopetus, harjoittelu tai vastaava toiminta) ei ole vähintään neljänä päivänä viikossa kuutta tuntia päivässä millään viikolla, opinnoista ei anneta lausuntoa. Itseopiskelua ei katsota opiskelupäiväksi.

Jos kyse on vähintään neljä päivää kestävästä kokoaikaisista opinnoista, työnhakijalle tulisi tehdä selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn soveltuvalla syykoodilla, jos selvityspyyntöä ei ole vielä tehty. Pohjaan voi muokata työnhakijan ilmoitusta vastaavat tiedot. Työttömyysturvan vastuualue antaa asiakkaalle työvoimapolitiittisen lausunnon asiakkaan oikeudesta työttömyysetuuteen.

Myös lyhytkestoisten opintojen mahdollisuus tulisi selvittää. Jos lyhytkestoisia opintoja koskeva säännös ei sovellu, 11 kohdan mukaisista opinnoista on aina tehtävä selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueelle.

3.3 Opiskelua koskevat poikkeukset

3.3.1 Opintojen pitäminen sivutoimisena työhistorian tai yritystoiminnan perusteella

TTL 2 luvun 10 a §:n 1 momentin mukaan henkilöä ei pidetä päätoimisena opiskelijana, jos opiskeluaikaisen vähintään kuuden kuukauden vakiintuneen työssäolon tai yritystoiminnan harjoittamisen perusteella voidaan katsoa, ettei opiskelu ole esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle.

Kuuden kuukauden ajallinen edellytys opintojen pitämiseksi sivutoimisena työhistorian tai yritystoiminnan perusteella on ehdoton, eikä ratkaisu tältä osin perustu KEHA-keskuksen harkintaan. Esimerkiksi työsuhteen päättymisyy ei vaikuta vaadittavaan kuuden kuukauden aikaan.

Työsuhteen päättymisyyllä on kuitenkin merkitystä arvioitaessa, voidaanko työssäolon tai yritystoiminnan katsoa osoittavan, ettei opiskelu ole esteenä kokoaikaisen työn vastaanottamiselle. Näin on esimerkiksi tilanteissa, joissa työnhakija on päättänyt työsuhteen opiskelun perusteella.

Lainkohtaa sovellettaessa edellytetään, että henkilön opiskeluaikainen työssäkäynti tai yritystoiminnan harjoittaminen on ollut vakiintunutta. Esimerkiksi työskentelyä pelkästään oppilaitoksen loma-aikoina ei voida pitää säännöksessä tarkoitetulla tavalla vakiintuneena.

Työn ei tarvitse olla kokoaikatyötä, vaan myös työssäoloehtoon luettava osa-aikatyö voidaan ottaa huomioon. Opintojen etenemistä työssäolon tai yritystoiminnan harjoittamisen aikana ei selvitetä.

Säännöksen mukaan opintoja voidaan pitää sivutoimisinä opiskeluaikaisen vakiintuneen työssäolon tai yritystoiminnan harjoittamisen perusteella. Työttömyysturvalain sanamuodosta johtuen, toisilla päätoimisilla opinnoilla ei voi osoittaa muita työttömyysturvalain mukaisia päätoimisia opintoja sivutoimisiksi.

Kyseistä säännöstä sovelletaan edellytysten täytyessä kaikkiin työnhakijan harjoittamiin opintoihin, myös esimerkiksi ammatillisesta koulutuksesta annetun lain mukaisiin opintoihin, joiden tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan, ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen.

TTL 2 luvun 10 a §:n 1 momentin soveltaminen, eli päätoimisten opintojen sivutoimisuuden arvioiminen työhistorian tai yritystoiminnan perusteella, kuuluu KEHA-keskuksen toimivaltaan.

Ensisijaisesti tarkistetaan työnhakijan mahdollisuus lyhytkestoisiin opintoihin. Mikäli lyhytkestoiset opinnot eivät sovellu, ja jos työnhakijalla on vähänkin opintojen aikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, tehdään opinnoista selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn. Työttömyysturvan vastuualue antaa työvoimapolitiittisen lausunnon työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.

3.3.2 Työsuhteen aikana aloitetut opinnot

TTL 2 luvun 10 a §:n 2 momentin perusteella työsuhteen aikana aloitettuja opintoja ei pidetä päätoimisinä, jos työttömyys johtuu lomautuksesta tai irtisanomisesta tuotannollisella tai taloudellisella perusteella. Sekä opintojen alkamista työsuhteen aikana että työsuhteen päätymissyytä koskevien edellytysten tulee täytyä, jotta opinnoilla ei ole vaikutusta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta.

Kyseistä säännöstä sovellettaessa merkitystä ei ole esimerkiksi opintotyypillä, opintojen laajuudella tai opintojen järjestämistavalla. Myöskään työsuhteen pituus tai työaika eivät vaikuta säännöksen soveltamiseen. Vaikka henkilö ei olisi tehnyt työtä esimerkiksi perhevapaan takia, tällä ei ole merkitystä arvioitaessa, onko opinnot aloitettu työsuhteen aikana.

Lomautuksella tarkoitetaan työttömyysturvalaissa työnantajan suorittamaa lomautusta tuotannollisilla ja taloudellisilla syillä. Jos henkilön työttömyys johtuu lomautukseen rinnastettavasta syystä, kysymys ei ole työttömyysturvalain mukaisesta lomautuksesta, eikä TTL 2 luvun 10 a §:n 2 momenttia voi soveltaa.

TTL 2 luvun 10 a §:n 2 momentin soveltaminen ei edellytä, että työnhakija ei tiennyt opintoja aloittaessaan tulevasta työttömyydestä. Edellytyksenä ei lain sanamuodosta johtuen ole myöskään se, että opintojen olisi tullut alkaa sen työsuhteen aikana, josta työnhakija tulee lomautetuksi tai irtisanotuksi taloudellisella tai tuotannollisella perusteella.

2 momenttia ei sovelleta opintoihin, jotka alkavat lomautuksen aikana. Tällöin opintoja ei seuraa lomautuksesta johtuva työttömyys, vaan työttömyys on alkanut jo ennen opintojen alkamista.

Esimerkki: Lomautus alkaa 21.1. ja opinnot alkavat 23.1., jolloin 2 momenttia ei voida soveltaa opintoihin.

Jos opinnot alkavat lomautuksen aikana ja välissä on työjakso ja tulevaisuudessa henkilön työttömyys johtuu uudesta lomautuksesta (uudella lomautuksella tarkoitetaan uutta alkavaa lomautusta) tai irtisanomisesta tuotannollisella tai taloudellisella perusteella 2 momenttia voidaan tällöin soveltaa aikaisemman lomautuksen aikana alkaneisiin opintoihin.

Esimerkki: Lomautus ajalla 1.1.–31.1. ja opinnot alkaneet 27.1. Henkilö työssä 1.2.–28.2. ja 1.3. alkaa uusi toistaiseksi voimassa oleva lomautus. 1.3. lukien 2 momenttia voidaan soveltaa aikaisemman lomautuksen aikana alkaneisiin opintoihin.

Jos opinnot alkavat lomautuksen aikana ja samalla lomautusilmoituksella on ilmoitettu useampi lomautusjakso, 2 momenttia ei sovelleta opintoihin, vaikka henkilö olisi lomautusjaksojen välissä työssä. Sillä ei ole merkitystä, onko henkilö opintojen alkaessa ollut lomautusjaksolla vai työssä, jos opinnot ovat alkaneet saman, edelleen jatkuvan lomautuksen aikana. Uudesta lomautuksesta olisi kysymys vasta siinä tilanteessa, kun työnantaja on käynnistänyt uudelleen työsopimuksen 5 luvun mukaiset toimet.

Esimerkki: Lomautus ajalla 1.1.–31.3. ja saman lomautuksen sisällä on useita lomautusjaksoja niin, että välillä on työpäiviä ja välillä lomautuspäiviä. Opinnot alkaneet 27.1. ja henkilö on tuona päivänä ollut työssä. Seuraavat lomautuspäivät 30.1.–31.1. Tällöin ei sovelleta 2 momenttia, koska opinnot ovat alkaneet lomautuksen aikana ja sama lomautus jatkuu edelleen.

Siirtymäsäännös 1.1.2023 voimaantulleisiin opintoja koskeviin lakimuutoksiin liittyen: lomautettuja ja tuta-syistä irtisanottuja koskevaa säännöstä sovelletaan, jos työnhakijan TTL:ssä tarkoitettu työttömyys alkaa tai on alkanut 1.1.2023 tai sen jälkeen, eli lomautuksesta tai tuta-perusteisesta irtisanomisesta johtuva työttömyys alkaa tai on alkanut 1.1.2023 tai sen jälkeen. Lomauttamisen tai irtisanomisen taikka opintojen aloittamisen työsuhteen aikaisella ajankohdalla ei ole merkitystä.

Jos kyseessä on TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitettut opinnot ja työsuhte on päättynyt irtisanomiseen tuotannollisista ja taloudellisista syistä tai työnhakija on lomautettu, opinnot eivät ole päätoimisia. Ensisijaisesti tulisi tarkistaa mahdollisuus lyhytkestoisiin opintoihin. Mikäli lyhytkestoiset opinnot eivät sovellu, voidaan antaa lausunto T001. Huom! Koskee työsuhteen aikana aloitettuja opintoja. Tässä tilanteessa lausunnon antaa työvoimaviranomainen, eikä selvityspyyntöä työttömyysturvan vastuualueelle tehdä.

Jos opinnot ovat alkaneet lomautuksen aikana, eikä lomautuksen jälkeinen työskentely ole päättynyt lomautuksen tai tuta-syyn vuoksi, tulisi asiasta tehdä selvityspyyntö

asiantuntijakäsittelyyn. Henkilö on lomautuksen aikana TTL:n mukainen työtön, vaikka ei olisi ilmoittautunut työnhakijaksi. Konkurssitilanteessa edellä mainittua ei voi soveltaa, eikä tilanteessa, jossa irtisanomisen jälkeen on tehty sopimus työsuhteen päättämisestä.

3.3.3 Jaksotettu koulutus

TTL 2 luvun 10 b §:ssä tarkoitetut lyhytkestoiset opinnot, työvoimakoulutus, työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain 28–31 §:ssä tarkoitetut omaehtoiset opinnot voidaan järjestää jaksotettuna. Hakijaa ei TTL 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 1 kohdan perusteella pidetä jaksojen välisenä aikana päätoimisena opiskelijana kyseisten opintojen perusteella.

Työttömyysetuuden saaminen jaksojen väliseltä ajalta edellyttää, että hakija muutoin täyttää työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset. Esimerkiksi voimassa oleva työssäolovelvoite estää työttömyysetuuden saamisen jaksojen väliseltä ajalta.

3.3.4 Työnantajan tarjoama koulutus ja muutosturvakoulutus

Työlainsäädäntö edellyttää, että työnantaja järjestää tai hankkii tiettyjen edellytysten täytyessä irtisanotuille työntekijöille koulutusta. Koulutus voidaan järjestää joko työsuhteen kestäessä tai työsuhteen päätyttyä. Pääsääntöisesti koulutus on toteutettava kahden kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä lukien. TTL:n 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 2 kohdan perusteella osallistumista edellä tarkoitettuun työnantajan järjestämään tai hankkimaan koulutukseen ei pidetä päätoimisena opiskeluna.

Työnantaja voi täyttää velvollisuutensa myös siten, että se kustantaa työntekijän itsensä hankkiman koulutuksen kokonaan tai osittain. Tällaisessa tilanteessa opintojen pää- ja sivutoimisuutta arvioidaan kuten muulloinkin.

Jos työnhakija on täyttänyt 55 vuotta ja hänet on irtisanottu tuotannollisella tai taloudellisella perusteella, hänellä voi olla oikeus järjestämislain 8 luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen. Muutosturvakoulutusta ei TTL 2 luvun 10 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan pidetä päätoimisena opiskeluna.

Jos työnhakija ilmoittaa osallistuvansa työnantajan tarjoamaan koulutukseen, tulisi selvittää työnhakijalta minkälaisesta koulutuksesta on kyse. Jos koulutus on työnantajan hankkimaa, työnhakija ei ole päätoiminen opiskelija, kun hän on työnantajan hankkimassa koulutuksessa. Asiasta ei tehdä selvityspyyntöjä eikä anneta lausuntoja (ei edes T007).

Jos koulutus on työnhakijan itsensä hankkimaa, mutta työnantajan maksamaa, työnhakijan opinnot selvitetään kuten muutkin opinnot. Opinnoista riippuen kyse voi olla lyhytkestoisista opinnoista tai opintojen pää- tai sivutoimisuuden selvittämisestä.

3.3.5 Opinnot, jotka ovat osa työllistymistä edistävää palvelua

TTL 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 4 kohdan perusteella työnhakijan opintoja ei pidetä päätoimisine, jos opinnot ovat osa työllistymistä edistävää palvelua. Työllistymistä edistävät palvelut on määritelty tyhjentävästi TTL 1 luvun 5 §:n 1 momentin 15 kohdassa.

TTL:n säännös ei vaikuta järjestettävien palveluiden sisältöön. Palvelut järjestetään aina ko. palvelua koskevien säännösten mukaisesti.

Työllistymistä edistävään palveluun osallistumisesta sovitaan työnhakijan kanssa laadittavassa työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa. Opintojen suorittamisesta osana työllistymistä edistävää palvelua voidaan sopia suunnitelmassa ennen opintojen aloittamista, mutta opintojen suorittamisen sisältyminen suunnitelmaan ei kuitenkaan ole ehdoton edellytys säännöksen soveltamiselle.

Jos työllistymistä edistävään palveluun on sitä koskevan lain (esim. järjestämislaki) mukaan mahdollista sisällyttää opinnollisia elementtejä, ja jos jokin tällainen opinnollinen elementti on sisällytetty työllistymistä edistävään palveluun, tästä palveluun kuuluvasta/sisällytetystä opiskelusta ei tehdä selvityspyyntöä eikä anneta työvoimapolitiittista lausuntoa. Jos työnhakija opiskelee työllistymistä edistävän palvelun aikana omaehtoisia opintoja siten, että opinnot eivät ole osa palvelua, selvitetään tai lausutaan opinnot normaalisti, riippuen siitä mistä opinnoista on kysymys.

3.4. Lyhytkestoisten opintojen vaikutus oikeuteen saada työttömyysetuutta

Työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen opintojen estämättä TTL 2 luvun 10 b §:n perusteella, jos hän on täyttänyt 25 vuotta ennen opintojen alkamista ja opinnot kestävät yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta. Merkitystä ei ole sillä, ovatko opinnot TTL 2 luvun 10 §:n perusteella pää- vai sivutoimisia. Säännöstä sovelletaan opintoihin, jotka antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa.

TTL 2 luvun 10 b § on tarkoitettu yksinkertaistamaan ja parantamaan ratkaisun ennakoitavuutta arvioitaessa, mikä vaikutus työnhakijan opinnoilla on hänen oikeuteensa saada työttömyysetuutta. Säännös on ensisijainen silloin, jos työnhakijan opintoihin sovelletaan 2 luvun 10 §:ää.

Jos kyse on aiemmin harjoitetuista opinnoista, säännöstä sovelletaan vain silloin, kun opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Rajoitus ei koske työsuhteen tai TTL 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana aloitettuja taikka työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja.

Säännöstä voidaan soveltaa uudelleen, kun henkilö on edellisten opintojen päättymisen jälkeen täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisaika on alkanut alusta, jollei aiempien opintojen kesto ole ollut yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kolme kuukautta.

Työnhakijalla säilyy opintojen aikana velvollisuus hakea ja olla valmis vastaanottamaan koko-aikatyötä sekä osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin niitä hänelle tarjottaessa.

Jos vähintään 25-vuotias työnhakija ilmoittaa aloittavansa enintään 6 kk kestävät opinnot, ja kaikki TTL 2 luvun 10 b §:n mukaiset edellytykset (joista kerrotaan tarkemmin jäljempänä) täyttyvät, työvoimaviranomainen antaa opiskelusta lausunnon T007. Jos lyhytkestoisten opintojen kesto on enintään 3 kk, annettava lausunto on T008.

Lyhytkestoisista opinnoista annettavassa lausunnossa ei arvioida eikä oteta kantaa opintojen sivutoimisuuteen tai päätoimisuuteen, vaan todetaan opintojen lyhytkestoisuus.

Lausunnon perusteluihin kirjataan, mistä opinnoista on kysymys ja mikä opintojen kesto on. Esim. ”Työnhakija aloittaa lyhytkestoiset opinnot Finnair Flight Academyssa: matkustamohenkilökuntakoulutus 1.1.2025-31.3.2025.”

Lausunto annetaan opintojen todelliselle ajalle eli välille opintojen alkaminen - opintojen päättyminen. Jos kyseessä ovat jaksotetut opinnot, annetaan lausunnot välille 1. jakson alkaminen - 1. jakson päättyminen, 2. jakson alkaminen - 2. jakson päättyminen jne. Työnhakijalla tulee olla tiedossaan opintojen alkamis- ja päättymispäivämäärät, jotta T007/T008-lausunto voidaan antaa.

Jos työnhakijalla ei ole oikeutta työttömyysetuuteen, hänelle ei voida antaa etuuden maksamisen sallivaa lausuntoa T007/T008 lyhytkestoisista opinnoista. Säännöstä lyhytkestoisesta opiskelusta sovelletaan kuitenkin muilta osin sinäkin aikana, kun oikeutta etuuteen ei ole. Oikeus työttömyysetuuteen ei siis ole edellytys TTL 2 luvun 10 b §:n soveltamiselle.

Esim. työnhakijalla on voimassa työssäolovelvoite ja hän aloittaa 4 kk kestävät lyhytkestoiset opinnot. Lausuntoa T007 ei voida antaa, koska työssäolovelvoite ei syrjäydy lyhytkestoisten opintojen aloittamisen vuoksi. Opiskelua koskevat tiedot kirjataan asiakastietojärjestelmään. Opintojen kestänyt 12 kalenteriviikkoa (tässä esimerkissä muuta velvoitteen täyttävää toimintaa ei ole kertynyt), työvoimaviranomainen arvioi opintojen päätoimisuuden ja opinnoissa etenemisen työssäolovelvoitteen täyttymisen arviointia varten. Jos lyhytkestoiset opinnot ovat TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin mukaisesti päätoimisia, ja jos työnhakija on edennyt opinnoissaan normaaliksi katsottavalla tavalla, työvoimaviranomainen antaa lausunnon velvoitteen täyttymisestä ja lausunnon T007 lyhytkestoisista opinnoista jäljellä olevalle ajalle (eli velvoitteen täyttymisen jälkeiselle ajalle).

Lausuntoa T007/T008 ei anneta, jos työnhakija ei hae työttömyysetuutta. Työnhakijuuden aikana tapahtuvalla työnhaun katkolla tai etuuden hakematta jättämisellä ei kuitenkaan voi välttää sitä, etteikö mahdollisuus lyhytkestoiseen opiskeluun tulisi käytetyksi. Ennen työnhaun alkamista tapahtuneet opiskelut eivät kuitenkaan kuluta mahdollisuutta lyhytkestoiseen opiskeluun.

3.4.1 TTL 2 luvun 10 b §:n ensisijaisuus

Työnhakijan oikeutta työttömyysetuuteen ei ratkaista TTL 2 luvun 10 ja 10 a §:n perusteella, jos TTL 2 luvun 10 b §:n edellytykset täyttyvät. Jos työnhakijalla on oikeus työttömyysetuuteen 10 b §:n perusteella, sovelletaan työttömyysetuusoikeuden ratkaisemiseen kyseistä pykälää.

Edellä kerrottu tarkoittaa käytännössä esimerkiksi sitä, että työnhakijan kanssa ei voida sopia TTL 2 luvun 10 §:n soveltamisesta työnhakijan aloittamiin opintoihin TTL 2 luvun 10 b §:n sijasta, eikä työnhakijalla ole mahdollisuutta valita, mihin opintoihin käyttää mahdollisuutensa lyhytkestoiseen opiskeluun.

Esimerkki: Työnhakija aloittaa keväällä 3 kk 1 pv kestävästä kurssista ja tietää aloittavansa syksyllä tasan 6 kk kestäviä laajempia opintoja. Työnhakijalla ei ole mahdollisuutta lykätä TTL 2 luvun 10 b §:n soveltamista syksyllä alkaviin opintoihin, vaan se tulee käytetyksi jo kevään opinnoissa.

TTL 2 luvun 10 b §:n mukainen lausunto lyhytkestoisista opinnoista (lausunto T007/T008) on annettava ensimmäisistä opinnoista, joissa sen antamisen edellytykset täyttyvät. Työnhakija ei voi ”säätää” T007/T008-lausuntoa mahdollisesti myöhempiin opintoihin.

3.4.2 Opintojen kesto ja opintokokonaisuus

TTL 2 luvun 10 b §:ää voidaan soveltaa, kun opintojen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kuusi kuukautta. Opintojen kestolla tarkoitetaan joko sen opintokokonaisuuden kestoa, joka työnhakijalla on tarkoitus opiskella, tai opintojen jäljellä olevaa kestoa. Säännöksen tarkoituksena ei ole, että työttömyysetuudella voisi aloittaa esimerkiksi vuosia kestäviä tutkintoon johtavia opintoja. Tämän vuoksi työttömyysetuuteen ei ole oikeutta, jos on ilmeistä, että tavoitteena on yli kuusi kuukautta kestävien opintojen suorittaminen.

Esimerkki: Työnhakija ei voi suorittaa lyhytkestoisina opintoina toisistaan erillisiä esim. avoimen yliopiston kursseja, sillä opintojen tulee olla 2 luvun 10 b §:n sanamuodon mukaisesti opintojen muodostama kokonaisuus.

Esimerkki: Oppilaitos on myöntänyt työnhakijalle opinto-oikeuden tutkintoon johtaviin opintoihin ajalle 1.2.2025–31.12.2026. Työnhakija uskoo saavansa opinnot suoritetuiksi 31.7.2025 mennessä. Säännöstä lyhytkestoisista opinnoista ei voida soveltaa, koska opintojen kesto on yli 6 kk. Jos opintojen kesto olisi esitetyn henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelman taikka henkilökohtaisen opintosuunnitelman myötä 1.2.–31.7.2025, olisi työnhakijalla muiden edellytysten täytyessä oikeus lyhytkestoisten opintojen perusteella työttömyysetuuteen, kunhan on ilmeistä, että tavoitteena on enintään kuusi kuukautta kestävien opintojen suorittaminen.

Kurssien lisääminen samaan opintokokonaisuuteen on mahdollista, jos ne ovat samaa opintojen muodostamaa kokonaisuutta. Jos työnhakijan alun perin esim. kahden kuukauden opinnot ovat kesken, lausunnon kestoa voidaan jatkaa opintojen venyessä, kunhan enimmäisaikaa (6 kk) ei ylitetä.

Jos työnhakija aloittaa lyhytkestoisten opintojen aikana toiset erilliset opinnot, jotka eivät ole samaa opintokokonaisuutta, selvitetään toisten opintojen lyhytkestoisuus, päätoimisuus tai sivutoimisuus opintojen aloittamisesta lukien, sillä lyhytkestoisten opintojen aikana sovelletaan TTL 2 lukua.

Lausunnon lyhytkestoisesta opiskelusta voi antaa vain, jos opintojen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään 6 kk. Opintojen muodostama kokonaisuus voi olla esimerkiksi päivän tai tasan 6 kk. Osaa opinnoista ei voi suorittaa ensin T007/T008-opintoina ja sitten jollakin muulla tuella.

Jos työnhakija ilmoittaa aloittavansa tutkintoon johtavat opinnot ja kertoo opintojen kestävän enintään 6 kk, voidaan työnhakijalta tai oppilaitokselta pyytää lisätietoja opintojen kestosta. Lisätietoja voidaan pyytää myös, jos kysymys on aiemmin keskeytyneiden tutkintoon johtavien opintojen jatkamisesta ja työnhakija ilmoittaa opintojen kestoksi enintään 6 kk.

Jos työnhakija on aloittanut lyhytkestoiset opinnot, joiden kesto on yli 3 kk mutta enintään 6 kk, hän ei voi kyseisten opintojen aikana aloittaa toisia lyhytkestoisia opintoja. T007-lausunnon aikana aloitetut toiset erilliset opinnot lausutaan päätoimisiksi tai sivutoimisiksi joko työvoimaviranomaisessa tai työttömyysturvan vastuualueella, riippuen siitä mistä opinnoista on kysymys.

Jos työnhakija on ensin aloittanut enintään 3 kk kestävät lyhytkestoiset opinnot, hän voi aloittaa kyseisten opintojen aikana toiset lyhytkestoiset opinnot. T008-lausunnon aikana tai niiden päättymisen jälkeen aloitetuista toisista erillisistä opinnoista, joiden kesto on enintään 6 kk, voidaan antaa lausunto T008 tai T007. Tämä perustuu siihen, että jos ensin aloitettujen lyhytkestoisten opintojen kesto on enintään kolme kuukautta, ”jäähysääntöä”, jossa edellytetään aiempien opintojen päättymistä ja työssäoloehdon täyttymistä, ei sovelleta. Jos toisten opintojen kesto on yli 6 kk, toiset opinnot lausutaan päätoimisiksi tai sivutoimisiksi joko työvoimaviranomaisessa tai työttömyysturvan vastuualueella, riippuen siitä mistä opinnoista on kysymys.

Jäähysääntöä käsitellään tarkemmin kappaleessa 3.4.6.

3.4.3 Jaksotetut opinnot

Opintoja voidaan käsitellä jaksotettuina, jos opinnot jakautuvat kahteen tai useampaan ajallisesti kaukana toisistaan olevaan osioon. Koulutusta ei tule keinotekoisesti jaksottaa enintään kuuden kuukauden enimmäisajan pidentämistarkoituksessa. Käytännössä opintojen jaksotus liittyy oppilaitoksen ja opintojen järjestelyihin.

Jos opinnot keskeytyvät jostakin syystä kokonaan, tämä voidaan ottaa huomioon käsittelemällä opintoja jaksotettuna koulutuksena. Tämä edellyttää sitä, että työnhakija on riittävän ajoissa yhteydessä työvoimaviranomaiseen. Opintojen kestoa koskevaa kuuden kuukauden enimmäisaikaa ei pidennetä, vaikka työnhakija esittäisi selvitystä siitä, ettei hän ole saanut opintoja päätökseen sinänsä hyväksyttävästä syystä. Jaksotetussa koulutuksessa jaksojen yhteenlaskettu kesto saa olla enintään kuusi kuukautta.

Opintojen kokonaan keskeytymisen perusteella tehtävälle jaksottamiselle ei ole säädetty erityisperusteita eikä keskeyttämiselle tarvitse esittää pätevää syytä. Esimerkiksi opintojen keskeytyessä kokonaan työhön menon vuoksi, voidaan opintoja käsitellä jaksotettuina. Edellytyksenä jaksottamiselle on joka tapauksessa se, että opintojen tulee olla jaksojen välisenä aikana kokonaan keskeytyksissä.

Esimerkki: Työvoimaviranomainen on antanut työnhakijalle työvoimapolitiittisen lausunnon lyhytkestoisista opinnoista ajalle 1.4.–30.9. Työnhakija ilmoittaa aloittavansa työn 1.6. ja jatkavansa opintojaan työnkin aikana. Opintoja ei käsitellä jaksotettuina, vaan enimmäisaika kuusi kuukautta kuluu normaalisti.

Opintojen käsitteleminen jaksotettuina edellyttää, että työnhakija on yhteydessä työvoimaviranomaiseen asian ollessa ajankohtainen eli silloin, kun opinnot keskeytyvät kokonaan. Takautuva jaksottaminen ei lähtökohtaisesti ole mahdollista.

Opintojen kokonaan keskeytyminen voi johtua myös oppilaitoksesta, esimerkiksi jos kurssi on peruttu tai siirretty ajallisesti kaukaisempaan ajankohtaan.

3.4.4 Edellytys ammatillisten valmiuksien antamisesta tai yritystoiminnan tukemisesta

TTL 2 luvun 10 b §:n soveltamisen edellytyksenä on, että opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa. Edellytystä on tarkoitettu tulkittavaksi mahdollisimman laajasti. Edellytys täyttyy, jos opintojen voidaan mitenkään katsoa edistävän työnhakijan työllistymistä tai yritystoimintaa. Ainakin julkisen valvonnan alaisten oppilaitosten järjestämien opintojen sekä muiden koulutuspalvelujen tuottajien järjestämien, mainittuihin opintoihin rinnastettavien opintojen katsottaisiin täyttävän tämän edellytyksen. Esimerkiksi kieliopintojen, luku- ja kirjoitustaidon opintojen sekä tietoteknisiä valmiuksia antavien opintojen on yleensä katsottava parantavan ammatillisia valmiuksia. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät lähinnä selvästi harrastusluonteiset opinnot.

Jos ulkomaisen koulutuksen järjestäjän tarjoamat opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa, voidaan säännöstä soveltaa myös niihin.

Edellytys ammatillisten valmiuksien antamisesta tai yritystoiminnan tukemisestä ei tarkoita samaa asiaa kuin työttömyysetuudella tuetun työnhakijan omaehtoisen opiskelun osalta järjestämislain 9 luvun 73 §:ssä säädetty edellytys, jonka mukaan opiskelun tukemisen tulee olla työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa. TTL 2 luvun 10 b §:ää sovellettaessa työvoimaviranomainen ei tee arviota työnhakijan koulutustarpeesta eikä siitä, parantaako koulutus työnhakijan edellytyksiä työllistyä. Jos työnhakijan toiminta on opiskeluksi katsottavaa toimintaa (eli opinnot antavat ammatillisia valmiuksia tai tukevat yritystoimintaa) eikä esimerkiksi harrastustoimintaa, ja jos kysymys on opinnoista, joihin sovelletaan TTL 2 luvun 10 §:ää, sovelletaan muiden edellytysten täyttyessä ensisijaisesti TTL 2 luvun 10 b §:ää.

Jos opinnot ovat selkeästi harrastusluonteiset tai muuten eivät sisälly TTL:n 2 luvun 10 § 2 mom. kohdissa 1–11 määriteltyihin opintoihin, ei opintoja selvitetä eikä niistä anneta lausuntoja.

3.4.5 Aiemmin harjoitetut opinnot

TTL 2 luvun 10 b §:ää sovelletaan työnhakijan aiemmin harjoittamiin opintoihin vain, jos opintojen todisteellisesta keskeytymisestä on vähintään yksi vuosi. Jos opinnot ovat kesken työnhakijan käynnistäessä työnhakunsa eikä opintojen todisteellisesta keskeyttämisestä ole vähintään yhtä vuotta, ei säännöstä voida soveltaa. Tällöin kesken olevien opintojen pää- ja sivutoimisuus selvitetään työnhaun aloittamisesta lukien.

Rajoitus ei koske työsuhteen tai TTL 3 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitetun taloudellisen etuuden jaksotuksen aikana aloitettuja taikka työvoimakoulutuksena harjoitettuja opintoja. Jos edellä mainittuja opintoja on jäljellä enintään kuusi kuukautta, voidaan 10 b §:ää soveltaa.

Työnhakijan opintoja koskeva asia ratkaistaan yleensä hakijan itse ilmoittamien tietojen perusteella, mutta työvoimaviranomaisella on mahdollisuus tarvittaessa pyytää työnhakijalta tai oppilaitokselta lisätietoja aiemmin kesken jääneiden opintojen jäljellä olevan keston arvioimiseksi. Tämä voi olla tarpeen esimerkiksi silloin, kun työnhakijan tavoitteena on keskeneräisten korkeakouluopintojen loppuunsaattaminen, eikä työnhakijan omasta selvityksestä ilmene tieto riittävällä tarkkuudella.

3.4.6 Mahdollisuus uuteen lyhytkestoiseen opiskeluun

Mahdollisuuden enintään kuuden kuukauden lyhytkestoiseen opiskeluun saa uudelleen sen jälkeen, kun aiemmat lyhytkestoiset opinnot ovat päättyneet, henkilö on sen jälkeen täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon, ja työttömyyspäivärahan enimmäisaika on alkanut alusta. Tätä edellytetään, jos aiemmat lyhytkestoiset opinnot ovat kestäneet yli kolme kuukautta.

Enintään kolme kuukautta kestäneiden aiempien opintojen osalta edellä mainittuja edellytyksiä ei ole. Jos aiempien lyhytkestoisten opintojen kesto on tai on ollut enintään kolme kuukautta, työnhakija voi aloittaa uudet lyhytkestoiset opinnot ilman edellytystä edellisten lyhytkestoisten opintojen päättymisestä ja työssäoloehdon täyttymisestä.

Myöskään sitä ei ole rajoitettu, kuinka monta kertaa työnhakija voi saada työttömyysetuutta uusien enintään kolme kuukautta kestävien opintojen estämättä.

Työnhakijan lausunnoista tulisi varmistaa, ettei työnhakija ole jo aiemmin ”saman työttömyyden” aikana suorittanut yli 3 kk:tta kestäneitä opintoja OD6-/T007-lausunnonla. Työnhakijalla on oikeus opintojen suorittamiseen lyhytkestoisina opintoina aiempien lyhytkestoisten opintojen päättymisen jälkeen sitten, kun työnhakija on täyttänyt työttömyyspäivärahan edellytyksenä olevan työssäoloehdon ja työttömyyspäivärahan enimmäisaika alkaa alusta. 1.1.2023 alkaen edellä mainittua edellytystä ei kuitenkaan sovelleta, jos työnhakijan 1.1.2023 jälkeen alkaneet opinnot ovat yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna kestäneet enintään kolme kuukautta. Eli työnhakijalla voi aiemmin suorittamistaan vähäisistä opinnoista huolimatta olla oikeus opiskella uusia, enintään kuuden kuukauden mittaisia ammatillisia valmiuksia antavia tai

yrittömyystukea tukevia opintoja ilman, että niillä olisi vaikutusta oikeuteen saada työttömyysetuutta, vaikka hän ei aiempien enintään kolmen kuukauden mittaisten opintojen jälkeen olekaan täyttänyt työssäoloehtoja. Työnhakija voi suorittaa useita enintään kolme kuukautta kestäviä opintoja myös päällekkäin. Ei ole rajattu, kuinka monta enintään kolmen kuukauden opintojaksoa työnhakija voi suorittaa, eikä työssäoloehdon tarvitse täytyä uudelleen enintään kolmen kuukautta kestävien opintojen välissä.

Lyhytkestoisia opintoja käsiteltäessä on siis huomioitava myös 1.1.2023 voimaan tulleiden lakimuutosten siirtymäsäännös. Mahdollisuutta uuteen lyhytkestoiseen opiskeluun ratkaistaessa otetaan huomioon työnhakijan ennen lakimuutosta opiskelemaan lyhytkestoiset opinnot. Jos työnhakijalla on ollut ennen lakimuutosten voimaantumista oikeus työttömyysetuuteen lyhytkestoisia opintoja koskevan aiemman säännöksen perusteella, hänellä on uusi mahdollisuus lyhytkestoiseen opiskeluun vasta sen jälkeen, kun hän on aiempien lyhytkestoisten opintojen päättämisen jälkeen täyttänyt työssäoloehdon. Aiempien lyhytkestoisten opintojen kestolla ei ole merkitystä.

Esimerkki: Työnhakija on opiskellut lyhytkestoisia opintoja 10.-14.10.2022 (5 pv). Hän aloittaa uudet, 2 kk kestävät opinnot 10.1.2023. Työnhakijan työssäoloehto ei ole täytynyt aiempien lyhytkestoisten opintojen päättämisen jälkeen. Hänellä ei ole mahdollisuutta lyhytkestoiseen opiskeluun 10.1.2023 alkaen, eli lausuntoa T008 TTL 2 luvun 10 b §:n mukaisesti ei anneta. Opiskelun vaikutus oikeuteen saada työttömyysetuutta ratkaistaan TTL 2 luvun 10 § ja 10 a §:n säännösten mukaisesti.

3.4.7 Opinnot kesken kuuden kuukauden määräajan päättyessä

Jos työnhakijan alun perin enintään kuuden kuukauden pituisiksi tarkoitetut opinnot ovat kesken kuuden kuukauden määräajan päättyessä, selvitetään ja ratkaistaan opintojen pää- ja sivutoimisuus. Opintojen laajuutta arvioitaessa otetaan huomioon opinnot kokonaisuudessaan niiden alkamisesta lukien.

Ratkaisu koskee lähtökohtaisesti vain mainitun kuuden kuukauden jälkeistä aikaa, eikä esimerkiksi opintojen viivästyminen työnhakijasta johtuvasta syystä vaikuta asiaan.

Työnhakijan työttömyysturva-oikeutta koskeva ratkaisu tehdään takautuvasti opintojen alkamisesta lukien, jos TTL 2 luvun 10 b §:ää on sovellettu esimerkiksi virheellisten tietojen perusteella. Virheelliset tiedot voivat liittyä esimerkiksi siihen, että opintojen kesto on jo alun perin ollut yli kuusi kuukautta.

Opintojen ilmoitettuna päättämispäivänä otetaan yhteys työnhakijaan ja varmistetaan, onko hän saanut opintonsa päätökseen. Jos opinnot ovat päättyneet, ja työnhakija ilmoittaa olevansa edelleen työtön työnhakija, työnhakijalle voidaan antaa lausunto T001. Keskeytyneiden tutkintoon johtavien opintojen loppuunsaattamisen kohdalla on hyvä pyytää työnhakijalta tutkintotodistus tai opintosuoritusote ennen lausunnon antamista. Muiden opintojen kohdalla voidaan harkita, pyydetäänkö työnhakijalta todistus vai onko hänen oma ilmoituksensa riittävä.

Jos 6 kk:n enimmäisaika on käytetty ja työnhakijan opinnot ovat edelleen kesken, työnhakijalle tehdään selvityspyyntö hänen opinnoistaan asiantuntijakäsittelyyn.

3.5. Opintojen päätyminen

Päätoimisten opintojen päättymisestä säädetään TTL 2 luvun 11 §:ssä. Päätoimisesti opiskelleen henkilön opiskelua pidetään päätoimisena siihen saakka, kun hän on päättänyt opinnotsa. Säännöksen 3 momentin luettelo opintojen päättymistilanteista ei ole tyhjentävä.

Alle 25-vuotias ammatillista koulutusta vaille oleva nuori voi menettää oikeuden työttömyyden perusteella maksettavaan työttömyysetuuteen TTL 2 luvun 13 §:n perusteella, jos hän ilman pätevää syytä keskeyttää tutkintoon johtavat, ammatillisia valmiuksia antavat opinnot.

Työnhakijan päätoimisen opiskelun päättymistä (TTL 2 luvun 11 §) koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon antaa aina KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualue. Opintojen päättymisen jälkeistä aikaa koskevaa työvoimapolitiittista lausuntoa annettaessa ei kuitenkaan sovelleta TTL 2 luvun 11 §:ää. Tästä syystä työvoimaviranomainen voi selkeissä tilanteissa antaa työvoimapolitiittisen lausunnon opintojen jälkeisestä ajasta esimerkiksi työnhakijan valmistuttua opinnoista, kunhan muutkin lausunnon antamiseen liittyvät edellytykset täyttyvät.

3.5.1 Opinnoista valmistuminen

Opinnot katsotaan päättyneiksi, kun henkilö ilmoittaa valmistuneensa opinnoista. Valmistuminen osoitetaan tarvittaessa oppilaitoksen antamalla tutkintotodistuksella. Päätoimisten opintojen viimeisenä päivänä pidetään tällaisissa tapauksissa tutkintotodistuksen päiväystä.

Tilanteessa, jossa työnhakija on saanut opinto-oikeuden alkujaan sekä alempaan että ylempään korkeakoulututkintoon ja hän ilmoittaa tai esittää todistuksen alemman korkeakoulututkinnon (esimerkiksi filosofian kandidaatti) suorittamisesta, häntä pidetään edelleen päätoimisena opiskelijana. Tämä perustuu siihen, että hänellä on edelleen opiskeluoikeus ylempään korkeakoulututkintoon. Oikeus työttömyysetuuteen edellyttää lähtökohtaisesti, että hakija esittää erikseen päättäneensä opinnot esimerkiksi toimittamalla erotodistuksen tai selvityksen siitä, että opinnot ovat olleet vähintään vuoden keskeytyneinä.

Työvoimaviranomaisen ei lähtökohtaisesti tarvitse erikseen selvittää, onko opinto-oikeus myönnetty vain alemman korkeakoulututkinnon suorittamiseen vai molempiin tutkintoihin. Hakijan suoritettua alemman korkeakoulututkinnon olettamana on, että hänellä on oikeus suorittaa myös ylempi tutkinto. Mikäli hakija kuitenkin kertoo tai esittää selvityksen siitä, että hänellä ei ole oikeutta jatkaa opintojaan ylempään tutkintoon, opinnot katsotaan päättyneiksi.

Opintojen päätyminen voidaan osoittaa myös oppilaitoksen antamalla väliaikaisella todistuksella tilanteessa, jossa varsinaisen tutkintotodistuksen saaminen viivästyy teknisestä tai muusta opiskelijasta riippumattomasta seikasta. Valitusasteiden ratkaisukäytännössä ei ole edellytetty, että varsinaisen tutkintotodistuksen viivästyminen olisi olennaista.

Työnhakija ilmoittaa, että on valmistunut opinnoista ja saanut lopullisen tutkintotodistuksen. Valmistumispäivän varmistamiseksi työnhakijaa voidaan tarvittaessa pyytää toimittamaan tutkintotodistus. Työnhakijalle annetaan lausunto T001 valmistumispäivää seuraavasta päivästä alkaen (jos työnhaku ollut voimassa). Kirjoita perusteluihin esim. ”Työnhakija valmistunut valtiotieteiden maisteriksi 1.2.2025.”

Jos työnhakija ilmoittaa suorittaneensa kaikki opinnot loppuun, mutta saavansa lopullisen tutkintotodistuksen vasta myöhemmin, työnhakija voidaan ohjata pyytämään oppilaitokselta ns. väliaikainen todistus. Väliaikaisessa todistuksessa oppilaitos toteaa opiskelijan suorittaneen kaikki opintosuoritukset hyväksytysti. Työnhakijalle on hyvä kertoa, että oppilaitoksen todistuksesta tulee ilmetä se, että kaikki opinnot (lopputyö mukaan lukien) on hyväksytysti suoritettu. Esimerkiksi tilanteessa, jossa lopputyö on jätetty tarkastettavaksi, mutta sitä ei ole lopullisesti hyväksytty, ei opintojen voida katsoa päättyneen. Työvoimaviranomainen ei voi antaa T001-lausuntoa väliaikaisen todistuksen perusteella, vaan näissä tilanteissa on aina tehtävä selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueelle opintojen päättymisen selvittämiseksi.

Jos työnhakija ilmoittaa valmistuneensa kandidaatiksi ja opintojensa päättyneen, tulisi työnhakijalta kysyä, onko hänellä opinto-oikeus ylempään korkeakoulututkintoon. Jos ei ole ja työnhakijan ilmoitusta voidaan pitää luotettavana, työvoimaviranomainen voi antaa T001 lausunnon valmistumispäivää seuraavasta päivästä alkaen (jos työnhaku on tuolloin ollut voimassa ja muutkin edellytykset ovat kunnossa). Tarvittaessa työnhakijaa voidaan pyytää esittämään tutkintotodistus. Jos työnhakijalla kuitenkin on opinto-oikeus ylempään korkeakoulututkintoon, lausuntoa T001 ei voida antaa, vaan opinnoista joko annetaan lausunto T011 työvoimaviranomaisen toimesta tai tehdään selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi. Ks. tarkemmin kappaleet 3.2.1 ja 3.3.1.

Jos työnhakijalla on aiemmin annettu päätoimisen opiskelijan lausunto OM6 tai S060, mutta työnhakija on saanut lopullisen tutkintotodistuksen (samasta tutkinnosta, josta päätoimisen opiskelijan lausunto on annettu), voidaan työnhakijaa pyytää toimittamaan työvoimaviranomaiselle tutkintotodistus. Työnhakijalle annetaan lausunto T001 valmistumispäivää seuraavasta päivästä alkaen (jos työnhaku ollut voimassa). Perusteluihin kirjoitetaan esim. ”Työnhakija valmistunut valtiotieteiden maisteriksi 1.2.2025.”

Jos työnhakijalla ei ole lopullista tutkintotodistusta tai jos työnhakija on aloittanut työnhakunsa ennen virallista valmistumispäiväänsä, työnhakijan opinnot ovat valmistumispäivään asti kesken. Huomaathan kuitenkin, että työnhakijan esittäessä tämän jälkeen tutkintotodistuksen, voi työvoimaviranomainen antaa maksavan työvoimapolitiittisen lausunnon (jos muita työttömyysturvaoikeuteen vaikuttavia asioita ei ole selvitettävänä).

3.5.2 Oppilaitoksesta eroaminen tai opinto-oikeudesta luopuminen yliopistossa

Opinnoista eroaminen todetaan lähtökohtaisesti työnhakijan ilmoituksen perusteella ja tarvittaessa oppilaitoksen antamalla erotodistuksella. Päätoimisten opintojen viimeisenä päivänä pidetään erotodistuksesta ilmenevää eroamispäivää.

Jos työnhakija oppilaitoksesta erottuaan aloittaa samat opinnot samassa oppilaitoksessa myöhemmin uudelleen, voidaan työnhakija katsoa takautuvasti päätoimiseksi opiskelijaksi oppilaitoksesta eroamisesta lukien ainakin tilanteessa, jossa työnhakijan menettelyä voidaan pitää TTL 2 luvun 10 §:n 1 momentista ilmenevän päätoimisen opiskelun lomajaksoja koskevan rajoituksen kiertämisenä. Eri opintojen tai eri oppilaitoksessa jatkettavien opintojen kohdalla työnhakijan ei katsota olevan takautuvasti päätoiminen opiskelija.

Yliopisto-opiskelijan on mahdollista luopua opiskelupaikastaan tekemällä yliopistolle kirjallinen luopumisilmoitus. Yliopisto antaa asiasta päätöksen, jossa opiskeluoikeuden päättymispäiväksi merkitään luopumisilmoituksen jättöpäivä. Käytännössä tämä tarkoittaa yliopistosta eroamista. Jos hakija luopuu opiskelupaikastaan, opiskeluoikeuden saaminen uudestaan edellyttää häneltä yliopiston normaalin opiskelijahakumenettelyn kautta tapahtuvaa opiskelupaikan saamista. Jos hakija luopuu opinto-oikeudesta, hänellä on muidenkin työttömyysetuuden saamisen edellytysten täytyessä oikeus etuuteen opiskeluoikeuden päättymispäivää seuraavasta päivästä alkaen.

Jos työnhakija ilmoittaa, että on päättänyt opintonsa ja eronnut/erotettu oppilaitoksesta, ja hänen työnhakunsa on alkanut sen jälkeen, kun työnhakija on eronnut/erotettu oppilaitoksesta, työnhakijaa pyydetään tarvittaessa toimittamaan oppilaitoksen todistus opintojen päättymisestä tai linkki Opintopolkuun, mistä asia voidaan todentaa. Työnhakijalle annetaan lausunto T001 opintojen päättymisestä työnhaun alusta alkaen.

Jos työnhakija on ollut päätoiminen opiskelija S060/0M8-lausunnolla ja työnhakijan työnhaku on ollut koko ajan voimassa/hän on aloittanut työnhakunsa uudelleen ja hän ilmoittaa eronneensa/tulleensa erotetuksi oppilaitoksesta, työnhakijaa pyydetään tarvittaessa toimittamaan oppilaitoksen erotodistus/todistus erottamisesta tai muu todistus opintojen päättymisestä. Työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon T001 oppilaitoksesta eroamisesta seuraavasta päivästä lukien, jos työnhaku on tuolloin ollut voimassa.

Jos työnhakija on tullut työnhakijaksi siten, ettei työnhakijan opinnoista ole aiemmin lausuttu ja työnhakija eroaa oppilaitoksesta vasta, kun työnhaku on jo ollut voimassa, opinnot selvitetään ja lausutaan työnhaun alkamisesta lukien joko työvoimaviranomaisessa tai työttömyysturvan vastualueella, riippuen siitä, mistä opinnoista on kysymys. Oppilaitoksesta eroamisesta/erottamisesta seuraavasta päivästä annetaan lausunto T001, jos muutkin esteettömän lausunnon edellytykset täyttyvät.

HUOMIOITAVAA: Jos alle 25-vuotias koulutusta vailla oleva nuori eroaa tai tulee erotetuksi tutkintoon johtavasta, ammatillisia valmiuksia antavasta koulutuksesta tai lukio-opinnoista, ei lausuntoa T001 oppilaitoksesta eroamisesta voida antaa. Alle 25-vuotiaiden koulutusta vailla olevien nuorten työttömyysturvan käsittelystä kerrotaan tarkemmin jaksossa 4.

Työvoimakoulutuksen keskeyttäminen ja kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisten omaehtoisten opintojen keskeyttäminen selvitetään työllistymistä edistävän palvelun keskeyttämisenä, ks. kappale 5.4.5.

3.5.3 Opiskelu-oikeuden menettäminen tai sen peruuttaminen

Yliopistolain 39 §:n mukaan opiskelijan on joka lukuvuosi ilmoittauduttava läsnä olevaksi tai poissa olevaksi yliopiston määräämällä tavalla. Opiskelija, joka ei ole ilmoittautunut säädettyllä tavalla, menettää opiskelu-oikeutensa. Opiskelu-oikeuden menettää myös, jos ei suorita tutkintoa 41 §:n mukaisessa ajassa tai 42 §:ssä säädettyssä lisäajassa tai jos lisäaikaa ei myönnetä. Jos tällainen opiskelija haluaa myöhemmin aloittaa opintonsa tai jatkaa niitä, hänen on haettava yliopistolta oikeutta päästä uudelleen opiskelijaksi. Hakemus voidaan tehdä osallistumatta 36 §:ssä tarkoitettuun opiskelijavalintaan.

Opiskelu-oikeuden menettämisestä ammattikorkeakoulussa säädetään vastaavasti ammattikorkeakoululain (932/2014) 32 §:ssä.

Jos henkilö ilmoittaa tai esittää selvityksen opiskelu-oikeuden menettämisestä edellä kerroetuissa tilanteissa, häntä ei enää katsota päätoimiseksi opiskelijaksi siitä huolimatta, että hän voi hakemalla saada opiskelu-oikeutensa takaisin. Hakijan velvollisuutena on kuitenkin ilmoittaa, mikäli hänen olosuhteissaan tapahtuu muutoksia.

Eräillä yliopistoilla on käytössään ns. passiivirekisteri, johon siirretään sellaiset opiskelijat, joille ei ole kertynyt lainkaan opintosuorituksia tietyn ajan kuluessa. Jos opiskelija haluaa takaisin aktiivirekisteriin, hänen on ennen rekisteröintiä hyväksyttävä tiedekunnassaan henkilökohtainen opintosuunnitelma. Passiivirekisteriin siirtämisellä ei ole vaikutusta arvioitaessa työnhakijan oikeutta työttömyysetuuteen.

Opiskelu-oikeuden peruuttamista ja palauttamista, opiskelijaksi ottamisen esteitä, huumausainetestausta ja kurinpitoa koskee ns. SORA-lainsäädäntö. Oppilaitos voi peruuttaa opiskelijan opiskelu-oikeuden tietyissä tilanteissa, jos alaikäisen suojeleminen taikka potilas-, asiakas- tai liikenteen turvallisuus sitä edellyttää. Jos työnhakija ilmoittaa tai esittää oppilaitoksen päätöksen opiskelu-oikeuden peruuttamisesta, päätoimiset opinnot katsotaan päättyneiksi. Henkilö voi hakea opiskelu-oikeuden palauttamista oppilaitokselta, ja se tulee palauttaa, jos hakija osoittaa, ettei opiskelu-oikeuden peruuttamisen aiheuttaneita syitä enää ole. Tällöin hakijan katsotaan olevan päätoiminen opiskelija opiskelu-oikeuden palauttamisesta lukien.

Muut SORA-lainsäädännön mukaiset toimet kuin opiskelu-oikeuden peruuttaminen, esimerkiksi opetukseen osallistumisen epääminen, määräaikainen enintään vuoden erottaminen oppilaitoksesta tai opiskelu-oikeuden pidättäminen, eivät osoita opintojen päättyneen TTL 2 luvun 11 §:ssä tarkoitetulla tavalla.

Jos työnhakija kertoo opintojensa yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa keskeytyneen, koska ei muistanut ilmoittautua läsnä olevaksi ajoissa, tulisi asiasta tehdä selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueelle, joka arvioi, voidaanko opintojen katsoa päättyneen opiskelu-oikeuden menettämisen perusteella. Selvityspyyntö vastuualueelle tehtäisiin myös, jos työnhakija ilmoittaa opintojensa päättyneen opiskeluajan rajauksen vuoksi. Samoin toimittaisiin (eli selvityspyyntö vastuualueelle), jos kysymys olisi SORA-lainsäädännön mukaisesta opiskelu-oikeuden peruuttamisesta.

3.5.4 Ammatillisen osatutkinnon suorittaminen ja ammatillisen osaamisen hankkiminen

Ammatillisen koulutuksen aloittavalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma. Suunnitelmaan kirjataan suoritettava tutkinto tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus taikka ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 8 §:ssä tarkoitettu muu ammatillinen koulutus, noudatettavat tutkinnon tai koulutuksen perusteet, mahdollinen suoritettava osaamisala sekä suoritettavat tutkinnon tai koulutuksen osat. Suunnitelmaan kirjattuna tavoitteena voi siis olla esimerkiksi ammatillinen tutkinto, tutkinnon osa tai osat, tutkinnon osaa pienempi kokonaisuus tai kokonaisuudet, ammatillista osaamista syventävä tai täydentävä koulutus, jonka tavoitteena ei ole tutkinnon tai sen osan suorittaminen, tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentava koulutus. Suunnitelmaan kirjataan myös osaamisen hankkimisen ajoittuminen.

Opiskelijan opiskeluoikeus päättyy, kun hän on suorittanut sen tutkinnon tai tutkinnon osan tai osat taikka koulutuksen, johon hänet on otettu opiskelijaksi. Kun hakija on suorittanut aiotut opinnot ja ilmoittaa, ettei jatka opintojaan, hänen päätoimiset opintonsa katsotaan päättyneiksi. Jos hakija myöhemmin jatkaa opintojaan, opintojen vaikutus työttömyysetuuden saamiseen arvioidaan jatkamisajankohdasta lukien.

Osatutkinnon suorittamisen osalta ja työvoimapolitiittista lausuntoa annettaessa on syytä huomata, että työnhakijalla voi edelleen olla voimassa TTL 2 luvun 13–14 §:n mukainen koulutusta vaille olevalle alle 25-vuotiaalle nuorelle annettu estävä lausunto. Osatutkinnon suorittaminen ei osoita valmistumista ammattiin mainituissa 2 luvun säännöksissä tarkoitetulla tavalla.

Kun työnhakija ilmoittaa luotettavasti suorittaneensa sen tutkinnon, osatutkinnon tai koulutuksen, joka hänen oli tarkoitus suorittaa, työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon T001 opintojen päättymisen jälkeisestä ajasta. Työnhakijalta olisi ennen lausunnon antamista kuitenkin varmistettava, ettei hän jatka opintojaan. Epäselvissä tilanteissa mahdollinen opintojen päätyminen tai niiden jatkaminen ratkaistaisiin työttömyysturvan vastuualueella.

3.5.5 Työvoimakoulutuksen päätyminen

Työvoimakoulutuksena aloitetut opinnot katsotaan päättyneiksi, kun työvoimakoulutus päättyy eikä henkilö jatka opintoja. Jos opinnot jäävät kesken eikä henkilö jatka niitä, hänellä on oikeus työttömyysetuuteen työvoimakoulutuksen päättymisestä lukien. Henkilön jatkaessa kesken jääneitä opintoja mahdollisesti myöhemmin niiden vaikutus työttömyysetuuden saamiseen arvioidaan erikseen jatkamisajankohdasta lukien.

Kun työnhakijan työvoimakoulutus on päättynyt ja työnhakija ei jatka opintoja, työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon T001 opintojen päättymisen jälkeisestä ajasta. Epäselvissä tilanteissa mahdollinen opintojen päätyminen tai niiden jatkaminen ratkaistaisiin työttömyysturvan vastuualueella.

3.5.6 Näytöillä suoritettavan koulutuksen päätyminen

Ammatilliset perustutkinnot, ammattitutkinnot ja erikoisammattitutkinnot suoritetaan osoittamalla osaaminen näytöissä. Näytöillä suoritettavien tutkintojen osalta opiskelu katsotaan päättyneeksi, kun hakija ilmoittaa varsinaisen (valmistavan) opiskelun päättyneen. Tarvittaessa hakijaa pyydetään esittämään todistus tai muu selvitys opintojen päättymisestä. Merkitystä ei ole sillä, onko näyttö suoritettu vai aikooko hakija suorittaa sen myöhemmin.

Näyttötutkintoon valmistavan koulutuksen päättymisen osalta on syytä huomata, että työnhakijalla voi edelleen olla voimassa TTL 2 luvun 13–14 §:n mukainen koulutusta vailla olevalle alle 25-vuotiaalle nuorelle annettu estävä lausunto. Valmistavan koulutuksen suorittaminen ei osoita valmistumista ammattiin mainituissa 2 luvun säännöksissä tarkoitetulla tavalla.

Pelkästään näyttöön (tai vast.) osallistumisesta ei katsota TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentissa tarkoitetuiksi opinnoiksi eikä osallistumisella ole vaikutusta oikeuteen saada työttömyysetuutta. Näin on myös tilanteissa, joissa työnhakija on otettu kirjoille oppilaitokseen ainoastaan näyttöön osallistumisesta varten.

Jos työnhakija on opiskellut ammatillista perustutkintoa, ammattitutkintoa tai erikoisammattitutkintoa, ja ilmoittaa suorittaneensa varsinaisen (valmistavan) opiskelun loppuun, mutta näytön/näyttöjen puuttuvan, asiasta tehdään selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi. Työttömyysturvan vastuualue arvioi työnhakijan selvityksen perusteella, ovatko päätömiset opinnot päättyneet TTL 2 luvun 11 §:n mukaisesti.

Jos opintojen katsotaan päättyneen valmistavan koulutuksen päättyessä ja työnhakija myöhemmin osallistuu näyttöön, asiaa ei selvitetä eikä lausuta opiskeluna. Jos työnhakija ilmoittaa, ettei hae kokoaikatyötä näytön ajalta, työvoimaviranomainen antaa lausunnon T002 TTL 2 luvun 1 §:n perusteella.

3.5.7 Vähintään vuoden keskeytyneenä olleet opinnot

Hakijan opinnot voidaan katsoa päättyneiksi TTL 2 luvun 11 §:n 3 momentin 7 kohdan mukaan, kun opinnot ovat olleet keskeytyneenä vähintään vuoden. Säännös vastaa järjestämislain 9 luvun 74 §:n 2 momentin säännöstä aiemmin harjoitettujen opintojen vähintään vuoden keskeytyneenä olosta, joka on edellytyksenä omaehtoisten opintojen tukemiselle työttömyysetuudella.

TTL:n säännös koskee kaikkia opintoja oppilaitoksesta riippumatta eikä keskeytymisen syyllä ole merkitystä. Opintojen keskeytyminen arvioidaan aina jälkikäteen ja selvityksenä keskeytymisestä on yleensä oppilaitoksen selvitys siitä, ettei henkilöllä ole opintosuorituksia vähintään vuoteen, sekä työnhakijan luotettavana pidettävä ilmoitus siitä, että hän ei muutoinkaan ole ottanut osaa opetukseen tai valmistellut lopputyötään. Merkitystä ei ole sillä, onko henkilö ilmoittautunut oppilaitokseen poissa olevaksi vai läsnä olevaksi.

Hakija on velvollinen ilmoittamaan olosuhteissaan tapahtuneista muutoksista, joilla voi olla vaikutusta työttömyysetuuden saamiseen. Esimerkiksi opintojen aloittaminen tai jatkaminen on tällainen muutos. Jos hakija myöhemmin jatkaa tosiasiaa päätyneiksi katsottuja opintojaan, niiden päätoimisuus arvioidaan TTL 2 luvun 10 §:n perusteella jatkamisajankohdasta lukien.

Jos työnhakija ilmoittaa kesken jääneistä opinnoista ja kertoo, ettei ole opiskellut enää pitkään aikaan, mutta ei ole myöskään eronnut opinnoista, voi olla mahdollista, että opinnot katsotaan päätyneiksi vähintään vuoden keskeytyneenä olon perusteella. Työnhakijalle tulee tehdä asiasta selvityspyyntö työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi, koska toimivalta opintojen päätyneeksi katsomisessa tämän lainkohdan perusteella on ainoastaan TTV:lla. Työnhakija on hyvä ohjata toimittamaan selvityksensä liitteeksi ajantasainen opintosuoritusote tai vastaava.

3.5.8 Lukio-opintojen päätyminen

Lukion tai perusopetuksen koko oppimäärää suorittavaa pidetään aina päätoimisena opiskelijana lukukauden päättymiseen saakka. Tästä säädetään TTL 2 luvun 11 §:n 2 momentissa. Valmistuminen nuorille tarkoitetusta lukiokoulutuksesta osoitetaan esittämällä tarvittaessa lukion päättötodistus ja ylioppilastutkintotodistus. Jos lukio-opinnot päättyvät oppilaitoksesta eroamiseen, oikeus työttömyysetuuteen voi alkaa jo eroamisesta lukien, mikäli henkilö muutoin täyttää etuuden saamisen työvoimapolitiittiset edellytykset.

Syyslukukaudella ylioppilaisiksi valmistuvien osalta edellä kerrottu tarkoittaa sitä, että päätoimisten opintojen ei katsota päätyneen lukion päättötodistukseen ja ylioppilastutkintotodistukseen merkittynä ajankohtana (mikäli tämä on lukukauden päättymistä aiempi ajankohta), vaan vasta lukukauden päättymispäivänä. Mikäli henkilö ilmoittautuu työnhakijaksi ja hakee työttömyysetuutta ajalta ennen lukukauden päättymistä, työvoimaviranomainen tekee joko selvityspyynnön opinnoista KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi, tai antaa itse työvoimapolitiittisen lausunnon TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitetuista päätoimisista opinnoista. (Huom. jäljempänä kaksoistutkinto-opiskelijoista kerrottu).

Kun työnhakija valmistuu lukio-opinnoista, annetaan T001 lukukauden päättymisestä seuraavasta päivästä, jos työnhaku on ollut tuolloin voimassa.

Lukio-opintojen päätyminen tilanteessa, jossa henkilö on saanut lukion päättötodistuksen, mutta ei yo-todistusta

Jos lukion oppimäärää ja yo-tutkintoa suorittava henkilö saa lukion päättötodistuksen, mutta ei yo-todistusta, ja osallistuu vähintään kahden aineen ylioppilaskirjoituksiin seuraavan tai sitä seuraavan lukukauden aikana, hän on päätoiminen opiskelija kyseisen lukukauden päättymiseen saakka.

Jos koesuorituksia ei kuitenkaan hyväksytä ja henkilö ilmoittaa kirjoittavansa puuttuvat aineet vielä seuraavalla lukukaudella, henkilöä pidetään edelleen päätoimisena opiskelijana lukukauden päättymiseen saakka.

Henkilö on päätoiminen opiskelija seuraavan ja sitä seuraavan lukukauden, jos hän osallistuu seuraavalla lukukaudella yhden aineen yo-kokeeseen ja sitä seuraavalla lukukaudella vähintään kahden aineen yo-kokeisiin.

Jos hakija on ilmoittanut osallistuvansa vielä vähintään kahden aineen yo-kirjoituksiin, mutta ennen kirjoituksia muuttaa mielensä, ja ilmoittaa, ettei aiokaan enää osallistua kirjoituksiin, hänestä annetaan esteetön työvoimapolitiittinen lausunto ilmoitusta seuraavasta päivästä. Jos hakija ilmoittaa osallistuvansa vain yhden aineen yo-kirjoituksiin, hänen päätoimiset opintonsa katsotaan päättyneiksi sen lukukauden päättyessä, jolloin hän saa lukion päättötodistuksen.

Jos henkilö, joka on saanut lukion päättötodistuksen ilmoittaa, ettei aio enää osallistua yo-kirjoituksiin, hänen katsotaan päättäneen opintonsa ja hänestä voidaan antaa esteetön työvoimapolitiittinen lausunto lukukauden päättymisestä lukien, mikäli hän muutoin täyttää etuuden saamisen edellytykset. Jos hakija tämän jälkeen kuitenkin muuttaa mielensä ja osallistuu vähintään kahden aineen yo-kirjoituksiin seuraavana tai sitä seuravana lukukautena, häntä pidetään päätoimisena opiskelijana alusta alkaen, koska aiemmin aloitetut päätoimiset opinnot eivät vastoin hakijan ilmoitusta olleetkaan päättyneet. Työvoimaviranomaisen onkin hyvä informoida hakijaa, että mikäli hän ilmoituksestaan huolimatta osallistuu kirjoituksiin, seurauksena on takautuva työttömyysturvaoikeuden menettäminen sekä mahdollinen etuuden takaisinperintä.

Jos hakija myöhemmin kuin seuraavalla tai sitä seuraavalla lukukaudella osallistuu yo-kirjoituksiin, tällä ei enää ole vaikutusta henkilön oikeuteen saada työttömyysetuutta kirjoitusten ajalta tai muutoin.

Yhdistelmäopintojen päättyminen

Yhdistelmäopinnoilla tarkoitetaan opintoja, joissa henkilö suorittaa sekä ammatillista perustutkintoa että lukion oppimäärää ja yo-tutkintoa sekä opintoja, joissa hakija suorittaa lukio-opintoja osana ammatillista perustutkintoa.

Ammatillista perustutkintoa, lukion oppimäärää ja yo-tutkintoa suorittava

Valmistuminen opinnoista, joissa hakija on suorittanut sekä ammatillista perustutkintoa että lukion oppimäärää ja yo-tutkintoa, osoitetaan esittämällä tarvittaessa ammattitutkintotodistus, lukion päättötodistus ja ylioppilastutkintotodistus.

Tilanteessa, jossa ammatillista perustutkintoa, lukion oppimäärää ja yo-tutkintoa suorittava henkilö saa todistuksen ammatillisesta perustutkinnosta ja lukion päättötodistuksen, mutta ei yo-todistusta, opintojen päättymistä tulisi arvioida samalla tavoin kuin edellä on kerrottu lukio-opintojen päättymisestä tilanteessa, jossa henkilö on saanut lukion päättötodistuksen, mutta ei yo-todistusta.

Lukio-opintoja osana ammatillista perustutkintoa suorittava (ns. kaksoistutkinto-opiskelija)

Jos henkilö on suorittanut lukio-opintoja osana ammatillista perustutkintoa, mutta hän ei suorita koko lukion oppimäärää, valmistuminen osoitetaan esittämällä tarvittaessa todistus ammatillisesta perustutkinnosta. Lukio-opintoja ei tarvitse erikseen päättää, koska henkilö ei ole lukiossa kirjoilla eikä suorita lukion koko oppimäärää, eikä hän näin ollen saa lukion päättötodistusta.

Henkilöä, joka suorittaa lukio-opintoja osana ammatillista perustutkintoa, ei pidetä TTL 2 luvun 11 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla päätoimisena opiskelijana lukukauden loppuun saakka, vaan hänestä voidaan antaa esteetön lausunto, kun hän on ilmoittanut ammatillisen perustutkinnon suorittamisesta ja tarvittaessa esittänyt tutkintotodistuksen. Mikäli hän kuitenkin ilmoittaa osallistuvansa yo-kirjoituksiin, häntä pidetään edellä kerrotulla tavalla päätoimisena opiskelijana seuraavan tai sitä seuraavan lukukauden päättymiseen saakka.

Jos lukio-opintoja ainoastaan osana ammatillista perustutkintoa suorittanut henkilö jatkaa ammatillisen perustutkinnon suorittamisen jälkeen lukio-opintoja päivä- tai iltalukiossa, katsotaan, että aiemmin aloitetut opinnot jatkuvat ja henkilöä pidetään edelleen päätoimisena opiskelijana. Jos muiden opintojen päättymisen ja iltalukioon siirtymisen välillä on vähintään kuuden kuukauden katkos (esimerkiksi työssäoloa tai työnhakua työvoimaviranomaisessa, ks. kappale 3.2.3), voidaan katsoa, että kyse ei ole aiemmin päätoimisina aloitettujen opintojen jatkamisesta, vaan uusista sivutoimisista opinnoista. Lausunnon sivutoimisista lukio-opinnoista antaa aina KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualue.

Lukio-opintojen päättymisen tilanteessa, jossa henkilö on saanut lukion päättötodistuksen ja yo-todistuksen

Yo-kirjoituksiin osallistumisella sen jälkeen, kun henkilö on saanut sekä lukion päättötodistuksen että yo-todistuksen ja yhdistelmäopinnoissa lisäksi todistuksen ammatillisesta perustutkinnosta, ei ole merkitystä arvioitaessa oikeutta työttömyysetuuteen.

Jos henkilö osallistuu yo-kokeen lisäksi myös lukio-opetukseen, opintojen päätoimisuutta arvioidaan laajuuden perusteella siten kuin TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 4 kohdassa säädetään. Opintojen ei tällöin katsota kuuluvan samaan opintokokonaisuuteen kuin aiemmat, jo päättyneet lukio-opinnot.

Eräät ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavat tutkinnot

Ylioppilastutkinnosta annetun lain 25 §:ssä luetellut ylioppilastutkintoa tasoltaan vastaavat tutkinnot International Baccalaureate-, Reifeprüfung- tai Deutsche Internationale Abitur -tutkinto sekä Eurooppa-koulujen eurooppalainen ylioppilastutkinto tuottavat samat oikeudet kuin suomalaisen ylioppilastutkinnon suorittaminen. Näiden opintojen osalta päätoimisen opiskelun päättymistä ei kuitenkaan arvioida työttömyysturvalain 2 luvun 11 §:n 2 momentin perusteella. Lukiokoulutuksesta, ylioppilastutkinnosta, perusopetuksesta ja ammatillisista tutkinnoista on säädetty niitä koskevissa laeissa.

Lukiolain 6 §:ssä on säädetty erityisestä koulutustehtävästä. Ylioppilastutkinnosta annetun lain 25 §:ssä tarkoitettuja ylioppilastutkintoon rinnastuvia tutkintoja ei ole järjestetty

suomalaisen opetussuunnitelman mukaisesti. Näiden opintojen osalta päätoimisen opiskelun päättymistä arvioidaan siten työttömyysturvalain 2 luvun 11 §:n 1 ja 3 momenttien perusteella.

Työnhakijaksi ilmoittautunut henkilöasiakas voi osoittaa suorittaneensa edellä mainitun tutkinnon loppuun osoittamalla kyseistä tutkintoa koskevan lopullisen tutkinto- tai päättötodistuksen. Epäselvissä tilanteissa voi työnhakijan opintojen päättymisen varmistaa opetuksen järjestäjältä. Mikäli henkilö suorittaisi ylioppilastutkinnosta annetun lain 25 §:ssä tarkoitetun tutkinnon ohessa tavallisen ylioppilastutkinnon, tulee tämän osalta huomioida edellä yhdistelmäopinnoista kerrottu.

Kun työnhakija valmistuu IB-tutkinnosta (tai vast.), annetaan lausunto T001 tutkinnon suorittamisesta seuraavasta päivästä (ei lukukauden päättymisestä), jos työnhaku on ollut tuolloin voimassa ja muutkin T001:n antamisen edellytykset täyttyvät.

3.6. Oppisopimus ammatillisessa koulutuksessa

Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa tarkoitettua koulutusta voidaan järjestää ohjattuna ja tavoitteellisenä työpaikalla käytännön työtehtävien yhteydessä joko oppisopimuskoulutuksena tai koulutusoppisopimukseen perustuvana koulutuksena. Tässä luvussa käsitellään oppisopimuskoulutusta. Koulutusoppisopimukseen perustuvassa koulutuksessa opiskelija ei ole työsuhteessa ja koulutusoppisopimukseen perustuvaa koulutusta käsitellään TTL 2 luvun 10, 10 a, 10 b ja 11 §:ssä tarkoitettuna opiskeluna.

Oppisopimuskoulutus perustuu opiskelijan ja työnantajan väliseen määräaikaan työsopimukseen (oppisopimus). Oppisopimuksen tekemisen edellytyksenä on, että oppilaitos ja työnantaja sopivat kirjallisesti oppisopimuksen järjestämisestä.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 77 §:ssä säädetyn viittauksen mukaan oppisopimukseen sovelletaan työsuhteessa ja virkasuhteessa sovellettavaa lainsäädäntöä. Lähtökohtaisesti oppisopimukseen sovelletaan työsopimuslakia lukuun ottamatta sen 1 luvun 3 ja 8 §:ää, 2 luvun 4 ja 5 §:ää, 4 luvun 4 ja 5 §:ää, 6 luvun 1, 1 a, 2–4, 4 a, 5 ja 6 §:ää, 7 luvun 1–5 §:ää ja 7–11 §:ää, 9 ja 10 lukuja sekä 13 luvun 3 ja 4 §:ää. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät siten muun muassa työsopimuslain yleiset säännökset työsopimuksen päättämisestä sekä irtisanomisperusteista. Lomautusta koskevaa työsopimuslain 5 lukuja sen sijaan sovelletaan.

Oppisopimuskoulutuksessa pääosa henkilökohtaisessa osaamisen kehittämissuunnitelmassa suunnitellusta osaamistarpeesta hankitaan työpaikalla käytännön työtehtäviä tehden. Oppisopimusta voidaan lähtökohtaisesti käsitellä työsuhteena eikä siihen sovelleta opintoja koskevia TTL 2 luvun säännöksiä. Työvoimaviranomainen tutkii, onko kysymys TTL 1 luvun 5 §:ssä tarkoitetusta kokoaikatyöstä vai osa-aikatyöstä ja antaa työvoimapolitiittisen lausunnon työttömyysetuuden saamisen työvoimapolitiittisista edellytyksistä.

Oppisopimus käsitellään työttömyysturvajärjestelmässä lähtökohtaisesti työsuhteena. Kun työnhakija ilmoittaa aloittavansa oppisopimuskoulutuksen, työnhakijalta kysytään, onko kyseessä kokoaikainen vai osa-aikainen työsuhte. Jos kyseessä on kokoaikainen työsuhte,

työnhakijalle annetaan lausunto T003. Jos kyseessä on osa-aikainen työsuhde, työnhakijalle annetaan lausunto T001.

HUOM! Jos opinnot on aloitettu ennen oppisopimuksen alkamista, opintojen pää- tai sivutoimisuus selvitetään ja lausutaan työttömyysturvan vastuualueella tai työvoimaviranomaisessa, riippuen siitä mistä opinnoista on kysymys. Päätoimisten opintojen aikana ei voida antaa osa-aikaisesta oppisopimustyöskentelystä T001- lausuntoa.

3.6.1 Oppisopimussuhteessa olevan lomauttaminen ja lomautukseen rinnastettava syy

Oppisopimus voidaan toteuttaa siten, että henkilö on jo aiemmin palkattu tai palkataan toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen ja tämän lisäksi työnantaja ja työntekijä tekevät määräaikaisen työsopimuksen (oppisopimus). Vaikka työnantaja ja työntekijä tekevät oppisopimusta koskevan erillisen määräaikaisen sopimuksen oppisopimusta koskevan lainsäädännön edellyttämällä tavalla, työoikeudellisesta näkökulmasta määräaikaisista tehtävistä tehty sopimus ei muuta työsuhteen luonnetta toistaiseksi voimassa olevasta määräaikaiseksi. Oppisopimus voidaan toteuttaa myös esimerkiksi rekrytoimalla henkilö suoraan määräaikaiseen työsuhteeseen (oppisopimus).

Oppisopimussuhteesta lomautetun kohdalla toimitaan samoin kuin kenen tahansa lomaute-
tun kohdalla. Työvoimaviranomainen ei selvitä oppisopimuksen toteutustapaa, vaan toteaa lomautusperusteen (tuotannolliset ja taloudelliset syyt) ja lomautusajan henkilön ilmoituksen perusteella.

Koska lomautustilanteissa oppisopimuskoulutus on edelleen käynnissä, oppisopimusasiaa ei tutkita opiskeluna, vaikka henkilö on oppilaitoksen kirjoilla. Oppisopimuskoulutuksessa muissa oppimisympäristöissä tapahtuvan osaamisen hankkimisen jaksottumisella lomautuksen ajalle ei ole vaikutusta henkilön oikeuteen saada työttömyysetuutta.

Myös oppisopimuskoulutuksessa työnteko ja palkanmaksu voivat keskeytyä työsopimukseen otetun ehdon perusteella. Oppisopimuksessa olevalla opiskelijalla on oikeus työttömyysetuuteen tällaisen lomautukseen rinnastettavan syyn perusteella samoin edellytyksin kuin muillakin työnhakijoilla. Työnteon ja palkanmaksun keskeytyksestä on sovittava jo alun perin työsopimuksessa ja keskeytyksen tulee johtua työnantajan vakiintuneista toiminta-ajoista. Keskeytystä koskeva ehto voi olla sekä toistaiseksi voimassa olevassa, että määräaikaisessa työsopimuksessa.

Oppisopimustyöstä lomautettua työnhakijaa käsitellään samalla tavalla kuin muitakin lomautuksia. Lomautuksen aikana oppisopimuksen taustalla olevat opinnot ovat voimassa, mutta niitä ei tarvitse selvittää ja työnhakija voi osallistua opetukseen menettämättä työttömyysetuuttaan. Lomautukseen rinnastettavassa syyssä toimitaan oppisopimustyön kohdalla samaan tapaan kuin muidenkin työsuhteiden.

3.6.2 Oppisopimuksen tilapäinen keskeyttäminen

Oppisopimus voidaan keskeyttää esimerkiksi pitkän sairauden, perhevapaiden tai asevelvollisuuden suorittamisen johdosta. Tällöin määräaikaisen sopimuksen päättymisen siirtämisestä myöhempään ajankohtaan sovitaan niin, että opiskelutavoite saavutetaan. Oppisopimuksen keskeyttämisen lähtökohtana on, että keskeytys tehdään määräajaksi ja että opiskelija jatkaa opintojaan ennalta sovitun mukaisesti keskeytyksen jälkeen.

Jos opiskelija ja työnantaja oppisopimuksen aikana sopivat oppisopimuksen tilapäisestä keskeyttämisestä, henkilöllä ei ole oikeutta työttömyysetuuteen tilapäisen keskeyttämisen ajalta. Henkilöllä on voimassa oleva työsopimus, ja työntöön ja palkanmaksun tilapäisen keskeytyksen syy on muu kuin lomautus tai lomautukseen rinnastettava syy.

Oppisopimuksen tilapäisen keskeytyksen ajalta työvoimaviranomainen antaa TTL 2 luvun 1 §:ään perustuvan estävän työvoimapoliittisen lausunnon T003.

3.6.3 Oppisopimuksen purkaminen

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 75 §:n 1 momentin mukaan opiskelija ja työnantaja voivat yhteisellä sopimuksella purkaa oppisopimuksen välittömästi. Sen lisäksi, mitä työsopimuslain koeaikaa koskevassa 1 luvun 4 §:ssä ja 8 luvun 1 ja 3 §:ssä (purkamisperuste, työsopimuksen pitäminen purkautuneena) säädetään, oppisopimus voidaan yksipuolisesti purkaa, kun työnantaja lopettaa liikkeensä, joutuu konkurssiin tai kuolee. Koulutuksen järjestäjän luvalla oppisopimus voidaan purkaa myös perusteilla, jotka työsopimuslain mukaan oikeuttaisivat työsopimuksen irtisanomiseen. Koulutuksen järjestäjä voi purkaa oppisopimuksen opiskelijaa ja työnantajaa kuultuaan, jos työpaikalla järjestetyssä koulutuksessa ei noudateta ammatillisesta koulutuksesta annetun lain tai sen nojalla annetun asetuksen säännöksiä tai koulutuksen järjestäjän ja työnantajan välillä tehdyn sopimuksen määräyksiä.

Oppisopimuksen purkaminen ei vaikuta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta, jos purkaminen perustuu taloudellisiin tai tuotannollisiin syihin. Tuotannollisten ja taloudellisten syiden voidaan arvioida olevan oppisopimuksen purkamisen taustalla esimerkiksi silloin, jos työnantaja on irtisanonut muita työntekijöitään edellä mainituista syistä.

Jos oppisopimus päättyy, mutta henkilö jatkaa opintojaan omaehtoisena opiskeluna, työvoimaviranomainen tutkii opintojen vaikutuksen oikeuteen saada työttömyysetuutta normaalina opiskelua koskevana asiana.

Jos työnhakijalle tarjotaan oppisopimustyötä, siitä kieltäytymistä arvioidaan TTL 2 a luvun perusteella työstä kieltäytymisenä. Lisäksi koulutusta vailla olevan alle 25-vuotiaan nuoren keskeyttäessä oppisopimuskoulutuksen sovelletaan TTL 2 luvun 13 §:ää. Jos nuori kuitenkin jatkaa oppisopimuksena aloittamia opintoja, oppisopimustyösuhteen päättymiseen voivat tulla sovellettavaksi TTL 2 a luvun säännökset.

Oppisopimuksen päättyessä käsitellään sekä työn että opintojen päättymistä ja selvityspyynnot tehdään sen mukaisesti. Tarvittaessa työnhakijalle tehdään siis selvityspyyntö asiantuntijakäsittelyyn sekä keskeneräisistä opinnoista että työsuhteen päättymisestä.

3.7. Selvitettävät opinnot ja toimivalta opiskelua koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen

3.7.1 Opinnot, joista työnhakijan tulee ilmoittaa ja joista annetaan työvoimapolitiittinen lausunto

Opinnot, joista työnhakijan tulee ilmoittaa työvoimaviranomaiselle ja joiden vaikutuksesta oikeuteen saada työttömyysetuutta annetaan työvoimapolitiittinen lausunto, ovat seuraavat:

1. ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen,
2. alemman tai ylemmän yliopistotutkinnon suorittaminen (yleensä kandidaatti- ja maisteriopinnot),
3. ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen,
4. työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen,
5. peruskoulu- ja lukio-opinnot,
6. tutkintokoulutukseen valmentava koulutus,
7. opinnot avoimessa yliopistossa ja avoimessa ammattikorkeakoulussa,
8. yliopistossa suoritettavat jatkotutkinto-opinnot (yleensä lisensiaatti- ja tohtoriopinnot),
9. ammatti- tai erikoisammattitutkinnon tai tutkinnon osan suorittaminen,
10. opinnot kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa,
11. muut kokoaikaiset ammatillisia valmiuksia antavat opinnot.

Työnhakijan muilla opinnoilla ei ole vaikutusta työttömyysetuusoikeuteen. Työnhakijan ei tarvitse ilmoittaa muista kuin säännöksessä mainituista opinnoista työvoimaviranomaiselle, eikä työvoimaviranomainen selvitä näiden muiden opintojen vaikutusta työttömyysturvaoikeuteen.

Työvoimaviranomainen tai KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualue antaa toimivaltansa mukaisesti työvoimapolitiittisen lausunnon luettelon 1–10 kohdissa tarkoitetuista päätoimisista ja sivutoimisista opinnoista.

Työnhakijan työttömyysturva-asian sujuvan käsittelyn turvaamiseksi luettelon kohdassa 11) mainittujen opintojen osalta otetaan huomioon vain kokoaikaiset opinnot, joiden kesto kokonaisuudessaan on vähintään neljä päivää. Tätä lyhyemmät opinnot eivät milloinkaan voi olla ko. säännöksessä (TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 11 kohdassa) tarkoitettulla tavalla päätoimisia. Jos 11) kohdassa tarkoitettujen ammatillisia valmiuksia antavien opintojen kesto on neljä päivää tai enemmän, ja jos opiskelupäiviä on vähintään neljänä päivänä kalenteriviikossa kuusi

tuntia päivässä jossakin kohdassa opintoja, tulee opiskelusta antaa työvoimapolitiittinen lausunto.

TTL 2 luvun 10 b §:ssä lyhytkestoisista opinnoista säädetty ei laajenna edellä kerrottua työnhakijan velvollisuutta ilmoittaa opinnoista työvoimaviranomaiselle eikä niitä tilanteita, joista annetaan työvoimapolitiittinen lausunto.

Esimerkki: 25 vuotta täyttänyt työnhakija kertoo työnhakukeskustelussa osallistuvansa kaksi päivää kestäväan lupakorttikoulutukseen. Kysymys on 11) kohdassa tarkoitetuista opinnoista, ja opintojen kesto on vähemmän kuin neljä päivää. Koska koulutus ei näin ollen ole sellaista, että siihen sovellettaisiin TTL 2 luvun 10 §:ää, ei ole tarvetta antaa työvoimapolitiittista lausuntoa myöskään TTL 2 luvun 10 b §:n perusteella.

Esimerkki: 25 vuotta täyttänyt työnhakija aloittaa neljä päivää kestävan ammatillisia valmiuksia antavan täydennyskoulutuksen. Koulutusta järjestetään kokoaikaisesti. Kysymys on 11) kohdassa tarkoitetuista kokoaikaisista opinnoista, joiden kesto on vähintään neljä päivää. Koska koulutuksen pää- ja sivutoimisuuden arviointiin tulisi näin ollen muutoin soveltaa TTL 2 luvun 10 §:ää, asia tulee ensisijaisesti ratkaista TTL 2 luvun 10 b §:n perusteella.

Työttömyysetuuden saamiseen ei vaikuta harrastustoiminta tai yleisiä kansalaisvalmiuksia ylläpitävä toiminta, esimerkiksi autokoulu tai ensiapukurssi. Työvoimaviranomainen ei selvitä eikä anna työvoimapolitiittista lausuntoa työnhakijan harrastustoiminnasta riippumatta toiminnan järjestäjästä. Tällaista harrastustoimintaa voivat olla esimerkiksi erilaiset liikuntaryhmät tai käsityökerhot.

Työnhakijan omatoiminen valmistautuminen pääsykokeeseen ei ole TTL:ssa tarkoitettua opiskelua. Myöskään pääsykoepäivästä ei anneta työvoimapolitiittista lausuntoa. Jos hakija kuitenkin esimerkiksi eroaa työstä tai keskeyttää työllistymistä edistävän palvelun valmistautuakseen pääsykokeeseen, tästä voi olla seurauksena korvaukseton määräaika tai työssäolovelvoite TTL 2 a luvun perusteella. Valmennuskurssille osallistumisen vaikutus työttömyysetuuden saamiseen arvioidaan opintojen laajuuden perusteella, lähtökohtaisesti TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 11 kohdan mukaan (ellei TTL 2 luvun 10 b § lyhytkestoisista opinnoista sovellu).

3.7.2 Toimivalta opiskelua koskevien työvoimapolitiittisten lausuntojen antamiseen

TTL 11 luvun 4 §:n mukaan työvoimaviranomainen antaa työvoimapolitiittisen lausunnon tarvittaessa sellaisista 2 luvussa säädettyistä etuuden saamisen yleisistä työvoimapolitiittisistä edellytyksistä, joita ei ole 4 a §:ssä säädetty KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueen annettavaksi.

TTL 11 luvun 4 a §:n 1 momentin 7 kohdan mukaan KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualue antaa työvoimapolitiittisen lausunnon niistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä, joista säädetään 2 luvun 10 ja 11 §:ssä (opiskelu ja päätoimisen opiskelun päättymisen); ei kuitenkaan 2 luvun 10 a §:n 3 momentin 3 kohdan ja 10 b §:n soveltamisesta ja siinä tarkoitetuista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Edellä kerrottu tarkoittaa sitä, että työvoimaviranomainen antaa työvoimapolitiittisen lausunnon työnhakijan lyhytkestoista opinnoista ja työnhakijan osallistumisesta järjestämislain 8 luvussa tarkoitettuun muutosturvakoulutukseen.

Lisäksi työvoimaviranomainen voi selkeissä tilanteissa antaa työvoimapolitiittisen lausunnon opintojen jälkeisestä ajasta esimerkiksi työnhakijan valmistuttua opinnoista. Työnhakijan päätoimisen opiskelun päättymisestä ja TTL 2 luvun 11 §:n soveltamisesta lausunnon antaa kuitenkin aina KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualue.

TTL 11 luvun 4 a §:n 3 momentin mukaan poiketen siitä, mitä 1 momentin 7 kohdassa säädetään, kukin työvoimaviranomainen voi antaa omalla toimialueellaan työvoimapolitiittisen lausunnon 2 luvun:

1. 10 §:n 2 momentin 1–6 kohdassa tarkoitetuista opinnoista;
2. 10 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kolme kuukautta;
3. 10 §:n 2 momentin 7–10 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden kokonaislaajuus on vähemmän kuin kyseisessä kohdassa säädetty opintojen päätoimisuutta osoittava laajuus.
4. 10 a §:n 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa.

Työvoimaviranomaisen osalta kysymys on mahdollisuudesta antaa työvoimapolitiittinen lausunto em. luettelon mukaisissa tilanteissa. Tarkoitus on mahdollistaa työnhakijan em. opintoja koskevan lausunnon antaminen silloin, kun se prosessin sujuvuus huomioon ottaen on tarkoituksenmukaista. Työvoimaviranomainen voi tarvittaessa ohjata työnhakijan opiskelua koskevan selvityksen KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueen ratkaistavaksi. Velvollisuus lausunnon antamiseen kyseisissä tilanteissa on viime kädessä KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueella.

TTL 10 §:n 2 momentin 1–6 kohdassa tarkoitettut opinnot

Tilanteissa, joissa työnhakijalla ei ole opiskeluaikaista työhistoriaa tai yritystoimintaa, työvoimaviranomainen voi antaa työvoimapolitiittisen lausunnon:

1. opinnoista, joiden tavoitteena on ammattikorkeakoulututkinnon tai ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon suorittaminen;
2. opinnoista, joiden tavoitteena on yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen;
3. opinnoista, joista on säädetty ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa, ja joiden tavoitteena on ammatillisen perustutkinnon tai tutkinnon osan tai työhön ja itsenäiseen elämään valmentavan koulutuksen suorittaminen;
4. lukio-opinnoista, joiden oppimäärän mukainen laajuus on yhteensä vähintään 150 opintopistettä sekä sisäoppilaitoksesta järjestetyistä lukio-opinnoista;

5. opinnoista, joiden tavoitteena on tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (1215/2020) tarkoitetun koulutuksen suorittaminen sekä
6. perusopetuslain (628/1998) 46 §:ssä tarkoitetuista aikuisten perusopetuksen opinnoista, joiden laajuus on vähintään 22 kurssia lukuvuodessa.

Työvoimaviranomainen voi antaa työvoimapoliittisen lausunnon edellä mainituista päätoimisista opinnoista tilanteissa, joihin ei liity harkintaa eli tilanteissa, joissa työnhakijalla ei ole opiskeluaikaista työhistoriaa tai yritystoiminnan harjoittamista tai omassa työssä työllistymistä. Päätoimisten opintojen sivutoimisuuden arvioiminen työhistorian, yritystoiminnan tai omassa työssä työllistymisen perusteella, eli TTL 2 luvun 10 a §:n 1 momentin soveltaminen, kuuluu aina KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueen toimivaltaan.

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7 kohdassa tarkoitettujen enintään kolme kuukautta kestävä opintot

Työvoimaviranomainen voi antaa työvoimapoliittisen lausunnon sellaisista avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa suoritettavista opinnoista, joiden opintosuunnitelman mukainen kesto on yhdenjaksoisesti tai jaksotettuna enintään kolme kuukautta. Opintojen laajuudella ei ole merkitystä, jos opintojen kesto on enintään kolme kuukautta.

Enintään kolme kuukautta kestäviin opintoihin avoimessa korkeakoulussa sovelletaan ensisijaisesti TTL 2 luvun 10 b §:ää (lyhytkestoiset opinnot).

TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7–10 kohdassa tarkoitettujen opintojen

Työvoimaviranomainen voi antaa työvoimapoliittisen lausunnon TTL 2 luvun 10 §:n 2 momentin 7–10 kohdassa tarkoitetuista opinnoista, joiden kokonaislaajuus on vähemmän kuin kyseisessä kohdassa säädetty opintojen päätoimisuutta osoittava laajuus. Tällä tarkoitetaan seuraavia opintoja:

- avoimessa ammattikorkeakoulussa tai avoimessa yliopistossa suoritettavat opinnot ja yliopiston jatkotutkinto-opinnot, joiden kokonaislaajuus on alle 5 opintopistettä;
- ammattitutkintoon, erikoisammattitutkintoon tai tutkinnon osan suorittamiseen tähtäävät opinnot, joiden kokonaislaajuus on alle 4,5 osaamispistettä;
- vapaasta sivistystyöstä annetussa laissa (632/1998) tarkoitetussa kansanopistossa tai liikunnan koulutuskeskuksessa tapahtuva opiskelu, jonka kokonaislaajuus on alle 5 opintopistettä tai alle 25 opetustuntia viikossa.

Työvoimaviranomaisen toimivalta lausuntojen antamiseen rajoittuu niihin edellä lueteltuihin opintoihin, joiden kokonaislaajuus on alle 5 opintopistettä, 4,5 osaamispistettä tai alle 25 viikotuntia. Jos kysymys on enintään kuusi kuukautta kestävästä opinnoista, sovelletaan edellytysten täytyessä ensisijaisesti TTL 2 luvun 10 b §:ää lyhytkestoisista opinnoista. Myös mikäli kyse on avoimessa korkeakoulussa suoritettavista enintään kolme kuukautta kestävästä opinnoista, työvoimaviranomaisella on mahdollisuus antaa työvoimapoliittinen lausunto opintojen sivutoimisuudesta.

Esimerkki: Työnhakija aloittaa avoimessa yliopistossa opinnot, joiden kokonaislaajuus on 30 opintopistettä ja opiskeluaika 1.1.–31.12.2025. Kysymys ei ole TTL 2 luvun 10 b §:n mukaisista lyhytkestoisista opinnoista, enintään kolme kuukautta kestävästä avoimen korkeakoulun opinnoista eikä kokonaislaajuudeltaan alle 5 opintopisteen opinnoista. Työvoimaviranomaisella ei ole toimivaltaa antaa työvoimapolitiittista lausuntoa työnhakijan opinnoista, vaan työnhakijan opiskelua koskeva selvitys ohjataan KEHA-keskuksen työttömyysturvan vastuualueen käsiteltäväksi.

Esimerkki: Alle 25-vuotias työnhakija aloittaa avoimessa yliopistossa opinnot, joiden kokonaislaajuus on 4 opintopistettä ja opiskeluaika 1.1.–30.4.2025. Työnhakija on opintojen alkaessa alle 25-vuotias, jonka vuoksi TTL 2 luvun 10 b §:ää lyhytkestoisista opinnoista ei voi soveltaa. Kysymys ei ole myöskään enintään kolme kuukautta kestävästä avoimen korkeakoulun opinnoista. Koska opintojen kokonaislaajuus on alle 5 opintopistettä, työvoimaviranomainen voi antaa lausunnon opintojen sivutoimisuudesta.

TTL 2 luvun 10 a §:n 2 momentissa tarkoitettut tilanteet

Työvoimaviranomainen voi antaa työvoimapolitiittisen lausunnon tilanteessa, jossa työnhakijan opinnot ovat alkaneet työsuhteen aikana ja työttömyys johtuu lomautuksesta tai irtisanomisesta tuotannollisella tai taloudellisella perusteella. Kyseisissä tilanteissa työnhakijan opinnoita ei pidetä päätoimisina, eikä niillä ole vaikutusta työnhakijan oikeuteen saada työttömyysetuutta.